

ДОРОГІ ДРУЗІ!

ШАНОВНІ

ВETERАНИ!

КОЛЕГИ!

Бюро Кіровоградського обкому ЛКСМ України (МДС) щиро вітає вас з дорогим серцю кожного співчанина святом — Днем народження комсомолу!

Не зважаючи на сімдесят два роки успіхів і помилок, перемог і поразок, це свято завжди було святом тих, хто пов'язував і пов'язує свої молоді роки з комсомолом.

Народжена в складний 1918 рік, комуністична Спілка молоді разом із народом винесла всі випробування нашої нелегкої та суперечливої історії. Ми пройшли і через революційний ентузіазм громадянської війни та перших п'ятирічок, і через сліпе обожнювання вождів,

і через героїчні самопожертвування Вєликої Вітчизняної, і через нестримні рукоплескання з приводу епохальних успіхів у побудові соціалізму. Це було. Це наша історія. І все ж, комсомол навіть у роки сталінського режиму та загального застою нерідко ставав реальною підтримкою тих, хто прагнув змінити оточуючу дійсність, допомагав багатьом талановитим і самобутнім людям.

Останні роки внесли кардинальні зміни в наше життя. Не залишився осторонь і комсомол, головною метою якого став соціальний захист молоді в нових економічних умовах. Щось вдається швидко і легко, іншого можна досягти шляхом довгої і напруженої праці. Але «ніхто не дасть нам порятунку — ні бог, ні цар і не герой». Зробити комсомол спільною

молоді і для молоді можливо не директивами чи постановами (навіть найправильнішими), а тільки бажанням і силами самих комсомольців. Впевнені, що в цей важкий для нашої організації час комсомол знайде в собі сили до відродження.

Напередодні свята бажаємо всім комсомольцям, колишнім та теперішнім, успіхів у навчанні та праці, міцного здоров'я, щастя і мирного неба!

З Днем народження, комсомол!

Бюро Кіровоградського обласного комітету ЛКСМУ (МДС).

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий КОММУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС)

Виходить з 8 грудня
1939 року

№ 45 (4124).

СУБОТА

27

ЖОВТНЯ
1990 р.

Ціна 8 коп

Фотомонтаж Василя ГРИБА.

старший інструктор обласного комітету товариства Червоного Хреста. О. КРИВА,

29 вересня «МК» повідомив про прес-конференцію першого секретаря обкому Компартії України Є. Мармазова, приводом для якої стала заява В. Панченка про його вихід з КПРС. Сьогодні ми вміщуємо запропонований В. Панченком матеріал.

Неадекватна реакція

Ти гивася, Юпіте-ру, — значить, ти не правий.
Латинське прислів'я.

1. ЩО СТАЛОСЯ?

Перший секретар Кіровоградського обкому партії Є. В. Мармазов виступив зі сторінок кількох видань із «Заявою для засобів масової інформації». 27 вересня її повний текст опублікувала «Кіровоградська правда».

Безпрецедентний факт! Може, сталася якась надзвичайна подія? Може, у води Інгулу увійшов флот іноземної держави? Може, керівник обласного партійного штабу взяв слово для з'ясування політичної обстановки в республіці, області?

Та ні: сердитий виступ Є. Мармазова викликає тим, що редакція «Вечірньої газети», звернувшись до мене з питанням про мотиви мого виходу з КПРС, вмістила текст заяви, яку я подав до первинної парторганізації. Я дав згоду на її публікацію, розуміючи, що все одно доведеться пояснювати свою позицію виборцям.

А тепер зупинюся на кількох вузлових моментах заяви першого секретаря.

2. «...З ІНІЦІАТИВИ КПРС»

Є. Мармазов і досі вважає, що перебудова, демократизація суспільного життя почалася із ініціативи КПРС. Це так і... не так. Реформи почалися передусім тому, що суспільство, багато років аєднене «керівною і спрямовуючою силою», наблизилось до прірви. На той час у вищому партійному керівництві настала — нарешті! — пора зміни поколінь: сама природа втрутилася в хід нашої історії. Почало змінюватися співвідношення сил у вищих ешелонах влади, новим лідерам стало зрозуміло, що реформи неминучі.

Подібні ситуації вже не раз були у вітчизняній історії. Згадаймо кризу після поразки Росії в Кримській війні і смерті Миколи І. Вона привела до реформ 60-х років, до скасування кріпосного права. За логікою Є. Мармазова, сталося це з ініціативи царського уряду. Знову таки: це так і не так. Революція «згоріла» покликана була до життя кризою старих відносин у російському суспільстві.

Після смерті ж Л. Брежнєва за перебудову взялися прогресивні сили партійного керівництва, яким доводилося (і доводиться) долати при цьому шалений опір з боку консервативного крила КПРС. У партії є, по суті,

дві партії: одна хоче прогресу, друга — тягне суспільство назад, до старих порядків.

Між іншим, якщо перебудова почалася з ініціативи КПРС, то хто тоді був ініціатором застою?

3. «...ОБЛИТИ БРУДОМ ПАРТІЮ»

Партійна бюрократія так звикла до свого вельможного становища, що коли сьогодні звучить критика на її адресу, вона негайно зчиняє лемент: «нападки на КПРС», «партію обливають брудом»... Багато партійних чиновників давно ототожнили себе з партією, вирішивши, що саме вони — довгий час привілейовані, безпеліційні, — це і є партія.

Є. Мармазов, звинувачуючи мене в намірі «облити брудом партію», так і не зміг нічого процитувати на доказ. В заяві я писав, що «добре розумію, що в партії є багато чесних людей», і «до тих із них, хто залишається в КПРС», ставлюся з повагою.

Що ж до «бруд», то давайте відрізнати зловтиху, голе критиканство, — і гіркі констатації, необхідні для самоочищення. Тривалі роздуми про партію, її історію та нинішню роль у суспільстві, а також спроби — в рамках доступних можливостей — хоч якось сприяти її демократизації, привели мене до кількох принципових висновків. Протягом довгих повоєнних років у нашій країні панувала тоталітарна система. Партія, одержавившись, була її основою, становим хребтом. Замість віри в бога і його намісника на землі людям запропонували віру в партію, яка все знає і ніколи не помиляється, та в її керівників. Культ особи виростає з культу партії. Сама ж вона, будучи «орденом мечоносців», напіввійськовою організацією, швидко бюрократизувалася. В ній астановилася диктатура апарату, і це на довгі роки паралізувало партію. Але виключно, монополюне становище зіграло з самою партією погані жарт: вона почала інтелектуально і морально вироджуватися. Фарс брежнєвського періоду — свідчення того. XXVIII з'їзд КПРС показав, що партія готова сьогодні лише до напівмір, до часткових реформ, а не до об'єктивної «щонайглибшої демократизації». А це означає, що вона знову відстає від демократичних процесів у суспільстві, гальмує їх. Думаю, саме в цьому — одна з головних причин виходу комуністів з лав КПРС. Не сумніваюся, що справжня демократизація КПРС можлива

лише на шляхах перетворення її в партію парламентського типу. Рано чи пізно утвердження реальної багатопартійності і ринку змусять вивести партію за рамки виробничої сфери. Незаконно привласнена частина партійного майна має бути повернена народоді, монополія на владу повинна змінитися політичним плюралізмом (одні із кроків до цього — недопустимість поєднання в руках перших секретарів партійних і державних посад). Неминучо є і деполітизація армії, правоохоронних органів, КДБ, освіти. КПРС поки ще опирається цьому. Але — так буде.

4. «...СПРИЯВ СТВОРЕННЮ ОБСТАНОВКИ МІТИНГОВОГО ТИСКУ»

Йдеться про лютевий березневий мітинг в Кіровограді. Пригадуєте: лист «тринадцяти», мітинг на стадіоні АРЗ... Очолюваний тоді М. Г. Саміліком обком, запанікував, адже виникла нестандартна ситуація, а це для апарату, що звик до вказівок, найстрашніше. Все, нащо спромігся тоді обком, спрацювало — на мого переконання — проти нього ж самого. Відставки бюро обкому не відбулися, але М. Г. Самілік незабаром все ж змушений був попроситися з роботи, а Є. Мармазов — повернутися з секретарського чудовища в свою квартиру. Ще більш очевидною стала неспроможність штатних ідеологів С. М. Шапкіної та М. М. Суворова: їм же якийсь час вдалося втриматися на своїх місцях, але, бачить Бог, недовго...

Не пройшла безслідно і критика «Кіровоградської правди» — після «лютевського мітингового тиску» вона дещо посвіжіла. ЛСУ «для білих» партійно-державна номенклатура змушена була передати під кардіологічний центр. Повіяли протяги в громадсько-політичній атмосфері міста...

Все це, ясна річ, не до вподоби Є. Мармазову. Е. речі, про які він просто воліє мовчати. Наприклад, про провал на виборах до місцевих Рад майже всіх наших партійних керівників — самого Є. Мармазова (в обласну Рад), С. Шапкіної, А. Кошелевої, О. Спіна, В. Мальцева, Г. Костроміна (до Верховної Ради), В. Щербини (на посаду голови обласної Ради)...

Ніякої самокритики з цього приводу не було. Все списали на «екстремізм» і їхній «мітинговий тиск»...

Тільки Є. Мармазов лукавить, коли каже, що то

був тиск «на партійні і радянські органи». Неправда: радянські органи ніхто не чіпав. А до того ж, участь в організації «мітингового тиску» брав і міський партій. Він теж був серед тих, хто проводив мітинг на стадіоні АРЗ.

5. «...КОНСТРУКТИВНИХ ПРОПОЗИЦІЙ НЕ ВНОСИВ»

Вносив, і не раз. Причому — саме «щодо удосконалення стилю форм і методів діяльності обласної парторганізації», а точніше — обкому.

Пропонував «як можна швидше налагодити постійний живий діалог з інтелігенцією» (виступ на пленумі обкому партії, лютий ц. р.).

Пропонував «налагодити соціологічне вивчення громадської думки», що «дасть можливість краще аналізувати ситуацію і прогнозувати її розвиток» (там же).

Пропонував піти на кадрові зміни в складі бюро обкому партії (там же).

Пропонував рішуче переглянути сам стиль партійної роботи: «вихід один, і він добре відомий ще з часів Леніна. Іти в гущу мас, знати настрій мас, рішуче відмовлятися від страшної звички: командувати іншими і самим жити за вказівками» (там же).

Пропонував серйозно взятися за проблеми української мови та гатріотичного виховання загалом (виступ на XXIII обласній партконференції, грудень 1988 р.; листи М. Г. Саміліку; звернення до С. М. Шапкіної).

Пропонував почати разом з творчою інтелігенцією роботу над комплексною програмою розвитку культури в області (пакет пропозицій до обкому партії, 1988 — 1989 рр.)...

Є. Мармазов каже, що все це «відноситься до компетенції радянських і господарських органів». Невже?!

6. «...ДОЗВОЛИВ СОБІ НЕТАКОВНІСТЬ ЩОДО СЕКРЕТАРІВ»

Нетактовність щодо секретарів? У заяві я писав, що «не вірю в якусь перебудову нашого лицемірного обласного партійного штабу, оскільки він і досі опирається на такі гротескні постаті, як С. Шапкіна, М. Суворов, Т. Валькова, В. Щербина, В. Мальцев». Годі було й сподіватися, що всі, кого тут згадано, втішаться, зустрівши свої прізвища в критичному огляді.

А зачепило ось що — «гротескні постаті». Про-

те ображатися нічого: ГРОТЕСКНИЙ, як повідомляють словники, — це ХИМЕРНИЙ; гротеск — то чудернацьке поєднання трагічного і смішного. Найчастіше таке поєднання зустрічається тоді, коли людина або вибілася з часу і не помічає цього, або з самого початку зайняла не своє місце. Це свого роду драма для неї і для інших, тому моє ставлення до «гротескних постатей» — переважно співчутливе.

7. «...ПІШОВ НА ПЕРЕКРУЧЕННЯ ДАНИХ»

«Про яку владу «партійних мас» може йти мова, — писав я в своїй заяві, — коли серед делегатів останнього з'їзду КПУ робітників було лише 12 процентів, колгоспників — 7 процентів, зате штатних партійних працівників — 79 процентів!».

Мене «впіймано» на тому, що з названих 79 процентів не всі — штатні працівники. Тому наведу кілька даних з доповіді мандатної комісії з'їзду. Серед 1696 делегатів — 204 робітники (12%), 119 колгоспників (7%), 43 секретарі обкомів (2,5%), 316 секретарів міськомів і райкомів (19%).

Ось такі цифри. Що це — партія робітничого класу? Ні, звичайно, партія апарату.

8. «...НІ ПРО ЯКІ ТАНКИ МОВА НЕ ЙДЕ»

Виступаючи на XXVIII з'їзді КПУ, Є. Мармазов дорікав М. Горбачову, О. Яковлеву і Е. Шеварднадзе за «...розвал соціалістичних об'єднань в Європі». Така критика й раніше звучала з боку консервативного крила КПРС. Цікаво, що на другий чи третій день після виступу Є. Мармазова газета «Правда» вмістила інтерв'ю з Е. Шеварднадзе про проблеми зовнішньої політики. Перед сесійним засіданням у Верховній Раді я показав Євгену Васильовичу свіжий номер з інтерв'ю, пожартувавши: «Міністр відповідає Вам на Вашу критику». Ось ті слова Е. Шеварднадзе, що їх я мав на увазі. «Что можно ответить тем, кто задает вопросы: почему допустили перемены в Восточной Европе, почему согласились вывести свои войска? А подтекст у них, видимо, такой: почему не исполняли танки для «наведения порядка?»

Неужели можно всерьез полагать, что такое возможно, что подобным путем можно решать проблему? Неужели мы ниче-

му не научились, не запомнили уроков Афганистана, если уже позабыли 1956 и 1968 годы? Может быть, нам хватит похоронок и инвалидов интернационалистов?

Но ведь вновь и вновь появляются выступления, публикации, в которых именно с таким подтекстом критикуется наша «восточно-европейская политика».

Я дуже поважаю Едуарда Шеварднадзе як мужнього і мудрого політика. До його слів мені додати нічого.

9. «...ВИБОРЧІ ЧЕКАЮТЬ КОНКРЕТНИХ СПРАВ»

Не треба мене лякати виборцями. Втім нам, депутатам, доведеться звітувати перед ними. Втім числі і Є. Мармазову, члену комісії в закордонних справах. Як міцно втілася нашим партійним керівникам звичка говорити від «імені народу». Бачте — «виборці чекають»... Який знайомий стиль: «трудящі не дозволять», «робітничий клас осуджує», «з піднесенням зустріли трудящі»...

Все це вже було. Змінить чорнило в авторучках.

...І на закінчення наведу слова зі статті мого колеги, літературного критика І. Дедкова, які я прочитав у журналі «Коммуніст» (1990, № 12). Вони — про шанс партії на очищення. «Іменно так: шанс — всей организации с ее малоподвижными структурами, иерархическими этапами, строгой субординацией, миллионерами у входа, кастовыми привычками и ритуалами, шанс очистить, шанс возродиться, перестать наконец перебирать осторожными пальцами все те же карты из засаженной колоды испытанных номенклатурных «революционеров» и, оглянувшись, увидеть во круг новые лица новых — отстраненных, невострепованных, отлученных людей. Увидеть, пока еще не поздно, пока они не ушли, разувившись и разочаровавшись навсегда, под другие знамена или вообще — прочь из политики.

Ничего, говорят в таких случаях, пусть уходят, пусть все уходят, незаменимых нет, отщепенцев-оппортунистов не жалко, раньше надо было гнать, блюсти чистоту наших рядов...».

Гіркі, гострі і... три-можні слова. Мені здається, що вони адресовані і першому секретареві обкому партії Є. В. Мармазову.

Володимир ПАНЧЕНКО.

29 ЖОВТНЯ —
ДЕНЬ КОМСОМОЛУ

СВЯТО У БАБИНЕ ЛІТО

Комсомол святкує свій День народження в той час, коли в повітрі дихають чи не останні дні чудової пори, названої нашим народом «бабине літо». Вітаючи членів Спілки з черговою річницею, ми пропонуємо матеріали, в яких мова — про комсомол, про молодь, про свято.

ЯК СПРАВИ, КОМІТЕТ?

— Зі святом тебе, Сергію!
— Тебе теж.
— А з чим я вітаю!
— Найскоріш — з Днем народження комсомолу. Я не помилюся? — перепитав С. Алімов.

Та сама, хоча обсягу більше і в процедурних питаннях легше. В комсомолі — за всім бігай майже з простягнутою рукою, все ви-прошуй. Тут інакше. Виконавчий комітет! Про комсомол Сергій

Так розпочалася наша розмова з головою комітету у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому Сергієм Алімовим. До того, як він потрапив у це крісло, працював Сергій першим секретарем Кіровоградського міськкому комсомолу. Робота в комітеті майже

не забуває. Скріпив договором комітетську діяльність і діяльність міськкому комсомолу. Заходи, які проводять спілчани міста, оплачуються з рахунку комітету.

От, скажете, і знову привілеї, хоча зовсім не так. Комітет у справах молоді не те, що буде, а бажає

співробітничати з усіма молодіжними партіями, організаціями, які свою діяльність дійсно спрямовують для задоволення різноманітних потреб молоді.

— Буде СШУМ чи ще якась організація молодіжна проводити захід для молоді, моє нема, допоможемо матеріально! — заявив Сергій Алімов.

Зараз найреальніша і найсильніша в місті молодіжна організація — комсомольська. З нею проведено день десантника, день молоді, день прикордонника, день пам'яті Віктора Цоя. До речі, фінансується відпочинкова, розважальна частина чи то свят, чи то вечорів. І аж ніяк не політична. Мітинги — ні.

Цікавою виявилася і розробка «Програми-91, 92». Суть її в тому, що молодіжні підприємства, установи, центри заїзняються від оподаткування з прибутку, а ці кошти (в меншій кількості) перераховуються після укладання відповідних договорів на рахунок комітету у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому. Звичайно, ці відрахування проводять ті, хто уклав договори.

Серед таких організацій і підприємств є і збиткові. Але співробітничати з ними комітет не відмовляється. Навіть більше — допомагає таким у проведенні різноманітних заходів, виділяє кошти на інші потрібні витрати.

У деякого, можливо, промайне підозра, що за рахунок цих відрахувань комітет поповнює свій бюджет. Частково це так, але тут обов'язково зазначаємо: кошти ж повертаються назад. Приміром, МОСТ перераховує гроші, а на будівництво кафе їм ці гроші назад повернуться. І не стільки, скільки від них отримали, а скільки буде потрібно.

Можливо в читачів, у ділових людей виникнуть якісь пропозиції, питання

щодо молодіжної політики (в тому числі і економічної) в місті, Сергій Алімов з радістю вас вислухає, а коли треба — й допоможе.

Отже, заходьте, дзвоніть у комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому. Він знаходиться по вулиці Леніна, 46. Тел. 4-06-93.

ЗВИЧАЙНО, ЦЕ НАШ ДЕНЬ!

Так думає Людмила Егелська про 29 жовтня. А що саме — пропонуємо з нею розмову нашого кореспондента Юрія Ярого.

— Людо, нині на комсомол чують багато нарікань. Може, ви такі, ви такі. От і про святкування його річниці теж панують різні думки...

— У спілчан, взажано, є свій день. Шкода, звичайно, що всі гріхи спихають на нас. Хоча ми були, як і інші, механізмом даної системи. Є в нас свої традиції, аподобання, свої труднощі. Є і свято. Всі попередні річниці в своєму зрілому для комсомольки віці згадую з приємністю. Якщо були торжества — так це чудовий відпочинок.

Цього року теж плануємо без надуманості допомогти всім бажаючим зробити 29 жовтня святом. Це свого роду виховання. І, повір, виховання в людини прекрасного, поповнення її духовного багатства.

— Як ти особисто сприймаєш свято?

— Восени в мене два ювілеї. День мого народження і День народження комсомолу. Роботи, правда, в той день буде... Але кіба не приємно бачити, як виступатиме самодіяль-

ний театр СПТУ-9, як веселиться комсомольці...

— Отже, проснешся, святково вдягнешся, і — а роботу! Що хотіла б у цей день мати в подарунок!

— Чомусь в річниці нашої Спілки мені завжди хочеться бути серед олександрійських комсомольців. Звідти почалася моя комсомольська робота. Серед школярів. Тих, хто вірить нашим справам, допомагає в роботі.

— Які ж наміри в секре-

У комсомолі кожна хороша справа — це свято. Справжнє свято буде, коли відкриватимемо пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь, коли зможемо матеріально допомогти розкритися талантам дітей, направляти за наш рахунок на олімпіади, змагання, семінари, фінансово сприяти запровадженню їхніх ідей чи та у виробництво, чи ще якийсь).

— Що побажаєш нашій

таря, котрий відає проблемами учнівської і студентської молоді!

— Зробити пріоритетною роботу з ними. Плануємо створити обласний фонд соціального захисту учнів і студентів. Бо скоро, при ринковій економіці, студентам зі своєю стипендією буде не до свят. А тоді, коли такий фонд існуватиме, зможемо матеріально допомогти одруженим і малозабезпеченим студентам, посприяти їхньому святковому настрою.

молодіжній газеті!

— Газеті повернутися лицем до комсомолу, більше допомагати нам. Адже «МК» — комсомольський орган. У нас є багато хороших починань саме сьогодні, цікавої інформації про життя молоді області. Ось хоча б в Олександрії відкрився коледж (їх у СРСР лише 13), а газета про це не написала... І, звичайно, щоб про те, як ми святкували День народження комсомолу, так написали. Думаю, «МК» не буде тут осторонь.

Ю. ДЖЕРЕЛЬНИЙ.

Що там, угорі?

Цю статтю автор запропонував газеті ще в кінці вересня. Але з огляду на важливість і неоднозначність тлумачення піднятих питань ми вважали доцільним опублікувати її до дня народження комсомолу. Нам здається, що вона буде ще одним поштовхом до роздумів про сьогодення найчисельнішої молодіжної організації.

Коли мене обирали до складу ЦК ЛКСМУ (МДС), я обіцяв займатися двома питаннями: сприяти вивченню громадської думки і інформуванню «рядових» членів спілки про те, що відбувається на комсомольському Олімпі. Щодо першого зобов'язання — напередодні пленуму, коли засідала ідеологічна комісія, ставив питання перед С. Вовченком (він тоді ще був на посаді секретаря ЦК з питань ідеології) про створення соціологічного центру і він дав відповідь — буде цілий інститут з проблем молоді.

Причому, діятиме він на госпрозрахунковій основі, треба потурбуватися про те, щоб ця установа не перетворилася в знаряддя здирання грошей з обласних організацій, проводила дослідження кваліфіковано, допомагала нам не кидатися з боку в бік як сліпі кошенята, а знати, що треба робити, щоб захищати інтереси молоді. До речі, в доповіді вже і секретаря ЦК, того ж Вовченка, приємно порадувала опора на дані соціологічних досліджень.

За три дні з 13 по 15 вересня треба було розглянути 17 питань, причому всі вони були важливими і ви-

магали вдумливого і відповідального підходу. Особливо це стосувалося вирішення організаційних питань, бо як учили нас на заняттях по історії КПРС, «Кадри вирішують все!».

Результат голосування відомий всім, більшість голосів набрав Вовченко, і треба було тепер вже вирішувати питання з заміщенням посади «головного ідеолога». На цю посаду, як не важко було згодатися, «верхи» мітили секретаря Харківського обкому комсомолу Андрія Дунєбабіна. Хоча в того і був суперник, а потім виплила і ще один конкурент, по суті голосували або «за» Дунєбабіна, або «проти». Андрій заявив про те, що твердо стоїть на платформі комуністичних ідей, ідеї не винні, що виконавці були не такими, як слід.

Правда, в залі зразу ж пішли репліки про те, що чого-то комуністичним ідеям не щастить з атілювачами, то Сталін, то Мао, то Пол Пот, то Брежнєв...

Голосували довго: і відкрито, і закрито, але, не зважаючи на те, що в залі сиділа абсолютна більшість членів КПРС, Дунєбабін так і не набрав більшості голосів.

Так що шукаємо ідеолога, місце залишилося вакантним.

Щоправда, Дунєбабін під кінець зірвав бурю аплодисментів і «празик» і «лівих», коли зробив те, про що співає А. Пугачова: «бий, бий, бий свого, щоб чужі боялись». Справа в тому, що в нас «почесним гостем»

НОТАТКИ З ПЛЕНУМУ ЦК ЛКСМУ

відсиживався в президії член Політбюро, секретар ЦК КПУ товариш І. Г. Грінцов і все було добре, поки він монач, але потім він виголосив промову. Про що загальних фраз він до того, що, певно, в залі була одна людина, яка його слухала — Дунєбабін, він же і попросив тов. Грінцова передати помічникам, які писали цю «промову», що вони зовсім не розбираються в реальній ситуації, і сказав, що йому, товаришу Дунєбабіну соромно за такі промови товариша Грінцова. Я передаю загальний зміст, але в залі реакція була бурхлива, а в президії конфуз був великий.

Досить швидко Пленум прийняв резолюції, які не встигли прийняти на з'їзді. Всі вони зачіпають важливі питання, тільки хто їх читатиме і хто виконуватиме? Дискусію викликала тільки одна резолюція «Про заходи по дальшому розвитку БММТ «Супутник». Тепер тичник фірм. Без особливих незгод прийняли резолюцію про засоби масової інформації в республіканській комсомольській організації, обрано редакторів (тих, що і були) «Комсомольського знамені» та «Молоді України».

По суті «Супутник» та ці дві популярні газети — найголовніші стовпи, на яких тримається зараз наша Спілка.

(Закінчення на 5-й стор.)

Матимемо пам'ять — матимемо майбутнє

«Велике спасибі тим людям, в особливо, письменникам, які підняли питання про створення могили пам'яті про голодомор 1932—1933 рр.». Такими словами я розпочала свій виступ перед людьми, що зібралися на цвинтарі в селі Шутеньки Новоукраїнського району.

Було нас всього, може, чоловік сорок стареньких жіночок, які прийшли на цвинтар до святої могили жертвам сталінського голодомору. В нас колись був красивий хутір, у якому проживало 50 сімей, а після голоду, колективізації, репресій та злиття маленьких колгоспів у один великий — люди розіхалися, покинули свої і батьківські хати і село розвалилося. Тепер в ньому проживає 15 сімей, з яких 3 сім'ї працездатні, а то всі пенсіонери.

Але не зважаючи на те, що всі старенькі, їх так мало залишилося, мене підтримали, коли я на поминках у квітні цього року, запропонувала, щоб жертвам сталінського голодомору насипати святу могилу. Дуже тяжко було виконувати задумане. Я живу в Кіровограді і тільки наїздами могла організувати людей. Першим відгукнувся на моє прохання пенсіонер Опарьонук Іван Степанович, хоч у нього і немає тут померлих з голоду, але він з свіжодубаного дуба зробив хреста, 3,5 м висотою. Лихоліт Володимир Евтухович зробив дошку, на якій вирізалися слова: «Щоб більше не повторилося», а потім призвавши всіх померлих від голоду 1932—1933 рр., яких у нашому селі 60 чоловік. Громко Микола Ілліч вирубав дерева на тому місці, де поховані ці жертви і де мала насипатися могила. Тепер від шляху, який проходить повз цвинтар, видно цю могилу. Старенькі жіночки від 65 до 75 років насипали могилу, носили землю

відрами і фартухами.

Зверталася я до голови Ганнівської сільради тов. Костенка, щоб допомогли відремонтувати стіл та лавочки на цвинтарі, які погнили і поламалися. Бо не було ж кому це зробити, та ні дощечки, ні гвіздка не було де купити. Але нам так ніхто нічим і не допоміг. Правда, голова колгоспу ім. Дзержинського тов. Фендриков за нашим проханням виділив машину для того, щоб привезти батушку і півчича з церкви. Велике йому спасибі.

Зійшлися наші старенькі люди з палицями, які вирубані з верби, бо навіть ципка немає де купити.

Ніхто до нас з правління колгоспу та сільради не прийшов. Довелося мені, як організатору, виступити перед людьми, хоч я за своє життя ніколи не виступала, а в 64 роки довелось.

В своєму виступі я сказала: «Дорогі земляки! Ви подивіться на наші краєвиди, неже на оцій багатій українській землі могли вмирати люди від голоду? А вони вмирали цілими сім'ями і селами. Цей голод спричинила нам не засуха, а наша Комуністична партія, якою тоді керував наш батько, як ми його називали, рідний Сталін. До цієї зграї були причетні і наші земляки, які ходили з списками та ключиками і вимітали, не такі вже й багаті хліборобські засіки, до зернини і до ниточки. Багатих мужиків, яких в нашому селі налічувалося 18 сімей, розграбували і відправили на Соловки,

а інші розбрелися по світу. Люди почали вмирати. В пусті хати населяли росіян, з них у нас в селі залишилась одна сім'я. Це був генноцид.

Вона, ця сталінська політика, не тільки витягала з печі останній горщик з їжею, виривала з дитячих рук варену картоплину, а забирала посівний матеріал, а це вже голод і сьогодні, і завтра. Тепер

паспортів, ні відпустки, ні лікарняного листка, за який повинні були платити, не було в нас профспілки, яка б могла захистити людину».

Плакали люди, оплакували могили, які ледь-ледь видно. Це бугали їхні батьки, брати, сестри і односельці. Після маленького мого виступу, провели освячення могили і хреста. Дуже гарно батюшка відправив панахиду. Все

у своїх селах такі могили!

Багато про голод я не могла розповісти, тому, що мені тоді було 6 років, але я дещо запам'ятала.

Мої батьки відвели в колгосп худобу, відвезли реманент, який був. Потім приїхали гарбою і забрали з хати все, що було. Залишились голі стіни і ми голі і босі, а нас було шестеро. Ні радниночки, ні подушки,

ти. Вона сиділа в холодній хаті, вікна вибиті і затулені соломомою, а біля дверей сторожував її дід з рушницею. Сестра десь ходила, плакала і маму випустили, тільки зняли з неї свитку і ми пішли додому. Мама була в одній сорочці, а надворі лютувала зима, метіль, гори снігу. Вона взяла мене на руки і ми зігрівалися одне біля одного. Ми вийшли в Кривий Ріг до батька та так і врятувалися від голодної смерті.

Одяг, який у нас забрали, носили ті ж активісти, які забирали, а ліжко дерев'яне наше ще й досі стоїть в хаті активіста, правда, він недавно помер.

А в мого чоловіка в сім'ї від голоду померло двоє. Дідусь вирізав печінку здохлих коней в колгоспі і тримав усіх на ногах. А як не стало коней, дідусь помер, а маленька Таїсочка (2 роки було) все плакала і просила їсти та так і померла. Всі останні лежали опухлі, лопалася шкіра, витікала вода з ніг, та нагодився батько, який десь був на заробітках і щось приніс з продуктів і так врятував рід від голодної смерті. Сусід наш, ще й родич, був іздовим у полі, де вже колосився хліб, а мама йшла з поля і зірвала колосок. То він накинувся на неї: «відправлю в тюрму, я! родного отця не пожаляю». От такі були жорстокі люди, і це з тих ледарів, які не хотіли працювати. Отак у вільний час згадує наше життя, наше дитинство, стає дуже страшно і як розповідаєш внукам, то вони замиряють від страху. Нехай вони цього не знають. Нехай більше це все не повториться.

Н. ІВАНОВА.

партія визнала свої помилки в керівництві, а хто ж відповідає за все це, хто понесе за все це кару господню? Ми ще не забули, як відбудували післявоєнну розруку. Працювали вдень і вночі. Бігали босі за трактором, що лопалася і закручувалася шкіра на ногах. А одержували за цю рабську працю 300 гр. зерна і 10 коп. грошей на вироблену паличку. Ми були прирівняні до робочої скотини. Ми не мали

було гарно і тужно. Після освячення був загальний обід, який приготували наші жіночки. Могили ми прикрасили чорнобривцями, айстрами та жовто-блакитним прапором. Горіли свічки на могилі і в кожному в руках.

Тепер ми ще посадимо 4 дуби по краях могили. Якщо вони виростуть, то не зітреться пам'ять про жертви сталінського голодомору. Люди, читайте і робіть

ні горшка в хаті не лишилося, а проте кожної ночі викликали батька до сільради в с. Каракаельово, яке від нас за 3 км. Батько ішов. І тільки тоді, як пообіцяли посадити батька в тюрму, він не витримав і завербувався на шахту у Кривий Ріг. Після цього почали викликати матір до сільради кожної ночі. Одного разу вона пішла і не повернулася. Ми з старшою сестрою пішли її шука-

Що там, угорі?

[Закінчення. Поч. на 4-й стор.]

За більш дрібними питаннями та кількома переголосуваннями до найголовнішого питання «Про поточний момент і план практичних дій ЦК» дійшли вже в цей момент і жваву дискусію довелося швидко згорнути, що викликало незадоволення в більшості учасників. До речі, в звіті про пленум в «Молоді України» за 16 вересня чомусь забули вказати, що виступав в обговоренні питання про поточний момент і наш другий секретар обкому комсомолу Віктор Тюпа.

Єдине питання по якому не було досягнуто згоди, або як зараз модно говорити — консенсусу, і частина делегатів, зокрема зі Львівщини, бойкотувала голосування — це питання про рекомендацію до складу ЦК КПУ представників від ЛКСМУ (МДС). Перший секретар Львівської спілки Олександр Шлапак (ще один факт — він єдиний секретар обкому, якого не запросили на з'їзд КПУ) досить вміло аргументував нецільність такої рекомендації, та все ж більшість проголосувала «за».

Пленум прийняв до виконання рішення з'їзду про референдум щодо зміни назви Спілки, хоча його форму та механізм так і не затвердили.

Все ж найближчим часом референдум відбудеться і я хочу звернутись до всіх членів нашої спілки з проханням взяти в ньому участь. Бо це не просто зміна вивіски, це останній шанс врятувати нашу спілку, де-

мократичну суть наших програмних документів доповнити такою ж назвою, під якою б могли бути комуністи і соціал-демократи, віруючі і невіруючі. У мене ще буде можливість аргументувати свою позицію, адже референдум повинна передувати дискусія, отож, підкреслюю лише одне: зміна назви — це нормальний процес і КПРС не раз мінjala назву РСДРП, РКП(б), ВКП(б), це робили і всі спілки молоді східноєвропейських країн.

То ж і нам потрібна загальна назва, яка б задовольнила всіх. Мусимо надати право обласним організаціям, колективним членам називатись так, як вони хочуть. За зміною назви потрібна буде і зміна нашої символіки та атрибутики. Може тоді і «Молодий комунар» перестане єднати пролетарів усіх країн?

На закінчення, ще один статистичний факт: середній вік членів ЦК — 27 років. Це мене порадувало і тим, що я все-таки за віком на цьому рівні і тим, що ми не перетворились в клуб «кому за 30-ть».

А за стінами будинку ЦК Київ вирує. Спочатку відбувся комуністичний мітинг на захист пам'ятників Леніну. І на нашому Пленумі це питання іноді впливало, то львів'яни розповідали, як тамешні комуністи встановлювали рознарядку на райкоми комсомолу, щоб зібрати такий мітинг, то впливала цифра, що таких пам'ятників в нас конвейерним способом виготовлено аж 45 тисяч, то в кулуарах пробували з'ясувати,

ким все-таки ставились пам'ятники Леніну, якщо він сам був категорично проти такої форми увічнення пам'яті...

В неділю (16 вересня) відбулось зразу ж два мітинги. Один організували колишні комуністи, що зараз створюють партію демократичної згоди. Біля його, а потім і на імпровізованій прес-конференції відповідав на питання, депутат Верховної Ради України О. Ємець. До речі, він сказав, що останні ілюзії щодо Леніна в нього розвіялись після того, як прочитав в «Ізвестиях ЦК КПСС» лист Леніна Молотову, де була вказівка, користуючись голодом початку 20-х років, розстрілювати священиків...

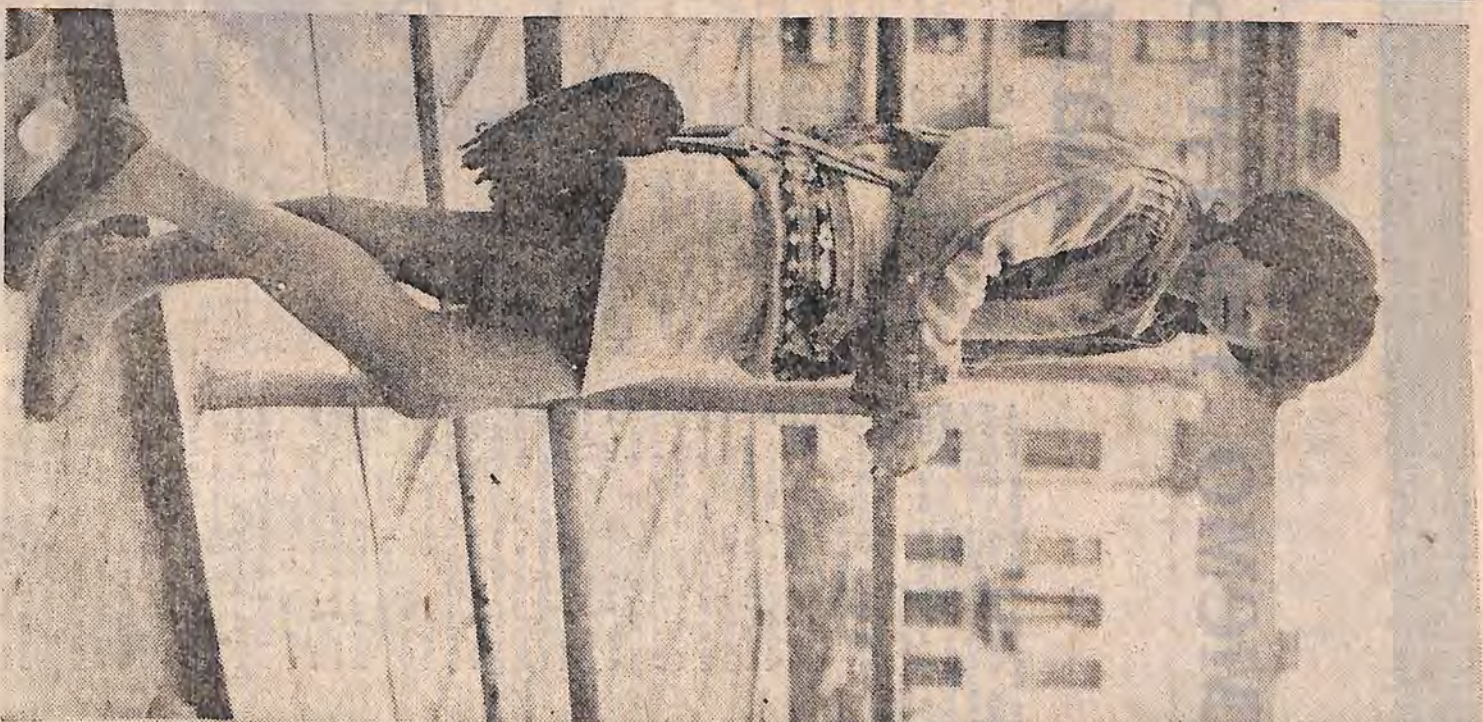
Ємець висловив ідею: там, де «вдячне населення» не може більше терпіти пам'ятників вождю світового пролетаріату, їх, щоб не порушувати закон, треба просто зачохлити.

На цьому мітингу дісталось не тільки Кузьмічам, нащадкам Хрущовської «кузьм'їної матері», а і пролунав заклик виходити з комсомолу і створювати нову демократичну спілку молоді.

Я особисто вважаю, що в нас є шанс це зробити іншим шляхом, провівши референдум по назві та змінивши там, де треба, керівництво. Ми вже пройшли половину дороги по шляху перетворення нашої спілки в блок прогресивних сил молодіжного руху України.

То ж будемо сподіватись, що після референдуму лідерам демократичної спілки молоді України вже не буде незручно дивитись в очі народу, що спілка наша прокинеться, піде по шляху національного відродження та економічного прогресу.

Віктор ГРОМОВИЙ,
член ЦК ЛКСМУ (МДС).

Зоряний час жовтого листа

Жовте листя сиплеться і на стару елисаветградську бруківку, і на нову, зроблену під старозину. Жовте листя чіпляється за металеві мережива до-революційних решіток, змагаючись із ними у вигадливості візерунків. Жовте листя розцвічує тоскню осінню сірість і вміло приховує шапочки грибів — та чи довго вміючи нашукати їх хоч на борщик раз поїсти, як не на діжечку засолу!

Засинають степи, пустішають парки, життя переміщується в теплі стіни. Вітриган навіпів зі сніжком змушує діставати шапки й чобітки — але мод-ниці драпірувати свої принади не квапляться. Милуйтесь стрункими ніжками, поки морози не вдарили і сушить весла, бо човни залягають на зимову спляч-ку. А шкода, що вже не сезон відпливати метрів на сто від берега і лягти в дрейф, щоб помилуватися водою. В інгулі поблизу Кіровограда вона, зви-чайню, «зимой и летом одним цветом», а от у ставках зараз чиста і прозора, наче вимите скло.

Осінь була порою весіль у часи патріархального землеробства, коли влаштовувати свята можна було лише після жнив. Раніше часу не було, бо зрання до смеркання в полі. Тепер цілорічно й мало не цілодобово реєс-туються. Вінчаються ж в церкві не щодня, то для нас ще дивина. А підне-сенний стан душі й веселощі в пору переходу від застояної перебудови до нерозвинутого ринку — уже дивина. Тому люди, ще здатні якось підняти со-бі й іншим настрій, гадаємо, варті бути зафіксованими для історії...

Н. ДАНИЛЕНКО.

МО «ДІАЛОГ» —

ДЕМОКРАТИЧНА
СПІЛКА МОЛОДІ
(УГОРЩИНА)

КРАСУНІ

НАШОГО

МІСТА

І

ОБЛАСТІ

ВИ НЕ МАЄТЕ ГАР-
НОГО СУЧАСНОГО
МАГНІТОФОНА?

У ВАС НА ПОЛИЦІ
НЕ СТОІТЬ КОЛЬОРО-
ВИЙ ТЕЛЕВІЗОР П'Я-
ТОГО ПОКОЛІННЯ?

ВИ НЕ БУЛИ В УГОР-
ЩИНІ, АВСТРІЇ, ІТА-
ЛІЇ?

НЕ БАРИТЬСЯ! ВИ
ЗМОЖЕТЕ СТАТИ ВО-
ЛОДАРКАМИ ВИЩЕ-
ЗГАДАНОГО, ЯКЩО
ВІЗЬМЕТЕ УЧАСТЬ У
РАДЯНСЬКО-УГОР-
СЬКОМУ КОНКУРСІ
КРАСИ

90 «СТЕПОВА
КРАСУНЯ» 90

У КОНКУРСІ ПЛА-
НУЄТЬСЯ УЧАСТЬ
ФІРМ ТА ОРГАНІЗА-
ЦІЙ БАГАТЬОХ КРА-
ІН.

ЗАЯВКИ НА УЧАСТЬ
У КОНКУРСІ ПРИЙ-
МАЮТЬСЯ ЗА АДРЕ-
СОЮ: М. КІРОВО-
ГРАД, ВУЛ. К. МАРК-
СА, 41, (КІМН. 115),
МО «ДІАЛОГ», ТЕЛ.
4-77-03, 4-73-52.

ПОСПІШАЙТЕ!

НА ВАС ЧЕКАЄ ПЕ-
РЕМОГА!

А ВОНИ НУДЬГУЮТЬ...

У виконкомі Інгуло-Кам'янської сільської Ради народних депутатів переконували, що в селі є де відпочити молоді, мовляв, до її послуг будинок культури і стадіон. І з тих пір, як вчитель місцевої школи С. Д. Дудник почав виконувати обов'язки інструктора по спорту, значно поживилась фізкультурно-масова робота. Змагання з волейболу, футболу проводяться не лише серед мешканців села, а й з спортсменами інших господарств. Прикро, правда, що інгулокам'янці програли волейболістам з Новоандріївки, та надію на успіх вони не втрачають. Довгий час спортивно-масова робота в колгоспі «Зоря комунізму» була занедбана, тож набрати відразу спортивної форми

тепер не так просто. Рідко став бувати порожнім стадіон біля школи. Не лише під час навчального року, а й в дні літніх канікул збираються на ньому школярі, щоб пограти в футбол.

Та оце, мабуть, і все дозволила. Бо ввечері молоді все ж нудьгує в селі, не знає, куди себе подіти, як провести свій відпочинок. У сільському будинку культури відсутні художні керівники. Років два тому були дівчата, та вийшли заміж і виїхали. Не приїжджали вони, можливо, ще й через те, що житлом, як молодих спеціалістів, їх не забезпечили, а жити на приватних квартирах не хотіли. Переїхав у рідну Новомирополівку й Микола Писько. Тепер немає в Інгуло-Кам'янському будинку культури й баяніста. Вихід з становища, що склалося з кадрами культпрацівників, єдиний: посылати на навчання своїх здібних молодих людей. Така спроба зроблена: в культ-

освітньому училищі навчається колгоспна стипендіатка Валентина Чала. Та чи під силу буде їй самій підняти культуру в селі, організувати змістовний відпочинок для молоді? Не віриться у це, коли бездіють самі молоді люди.

— Бо нікому організувати. Повинен же бути ватажок, за яким би тягнулась молодь. А за ким їти? В нас такого немає, — сказала комсомолка Віра Досінчук.

Не сидить склавши руки завідувач сільським будинком культури К. Ю. Сорока. Агіткультбригаду організувала. Та який ефект її виступів без музики? Не кожного влаштує участь в агітбригаді, а більше нічого молодим людям не пропонують. Тому й нудьгують вони ввечері.

А. ІВАНОВА.

ШКОЛА: МИ НЕ ПАПУГИ?..

МОНОЛОГ ПЕРШИЙ

Сучасна школа. Як зробити її навчально-виховний процес таким, щоб при найменшому навантаженні дати школярам міцні знання, виростити їх здоровими, вихованими? Насамперед це потрібно робити через національно-освітній розвиток дитини, бо без знання свого коріння, історії вперед ми не підемо. На жаль, в духовності ми втратили багато. А все духовне відродження має йти через мову, слово. Історію України, на мою думку, слід вивчати з першого по випускний клас, виховувати в школярів почуття любові до рідного народу, а для цього в навчальну програму треба включити все — від вивчення творів Кобзаря — до народних пісень.

Законом про мови України передбачено поступовий перехід на впровадження української мови на території республіки. Я проти поступовості, такий перехід має бути негайним. Бо поки ми будемо зрікатися свого рідного, доки в містах України будуть соромитися розмовляти рідною мовою, вважаючи її сільською?

Щоб школа відповідала потребам суспільства, в корені потрібно змінити кадрову систему. Я проти розподілу спеціалістів після вузів. Кожен з них має право поїхати туди, де він бажає працювати. Але більші вимоги повинні ставитися до керівників господарств і виконкомів Рад народних депутатів. Саме вони повинні турбуватися про створення умов для молодих спеціалістів. До речі, це було б конкретним завданням депутатів на місцях, бо поки що вони бездіють, а звання народних обранців для них — то лише почесне звання.

Дещо про пільги для сільських педагогів. Я — проти них. Ніяких пільг, ні для яких категорій людей, крім ветеранів війни, не повинно бути, бо там, де пільги, там дефіцит і махінації. Не потрібен поділ людей на касту, всі повинні перебувати в однакових умовах, одержуючи відповідно за вкладену частку своєї праці заробітну плату. Моя точка зору: моральні стимулювання у роботі вчителя не повинні бути. Обладнане за всіма вимогами часу робоче місце — ото і є його засіб стимулювання.

Я на мою думку, то центрами вдосконалення вчителів мають стати бібліотеки й методичні кабінети. Вузи повинні готувати педагогів як спеціалістів і психологів в одній особі. А нині складається враження, наче у нас вчителі — недоучки, бо їх безкінця-краю посилають на курси перепідготовки чи вдосконалення.

Атестація вчителів — паперотворчість, якої не повинно бути. Вчитель має одержувати заробітну плату за свою працю, а не відповідно до атестації.

Вчителя потрібно розвантажити від виховних планів, політінформації, виховних годин і т. д. Він повинен давати знання, вчити дітей працювати самостійно, творчо, пошуково й виховувати на кожному уроці. Важаю, що лише в початкових класах має бути класний керівник, а в старших не виховна година, а уроки історії, літератури і всі інші повинні бути виховними. Досі в нас було багато планів, якими передбачались цікаві бесіди, виховні години, різні виховні заходи, але результативність їх дуже низька, навіть в селі, де всі знають один одного, школярі не поступляться місцем в автобусі.

Не все зрозуміло поки що і з навчальним процесом. Чому діти віком 6 і 17 років (маю на увазі і І-й класи) мають однакове навантаження, їх уроки тривають по 45 хвилин? Важаю, що робочий день школяра разом з домашнім заданням повинен тривати не більше 7 годин, з яких 4—5 годин учні повинні навчатися в школі, а 2—3 — вдома. Я за те, щоб домашні завдання були обов'язковими для учнів. Але навчання повинне бути диференційованим.

Про здоров'я вчителів теж треба більш предметно турбуватися. Робота в них пов'язана з нервовим перевантаженням, стресами, а дістати путівку в будинок відпочинку — проблема. Педагогам треба мати юридичну захищеність. За виховання ж своїх дітей повинні нести повну відповідальність батьки, а не списувати все на школу.

Сьогодні потрібно змінювати систему фінансування народної освіти. В школі не повинно бути шефів. Її директор чи вчитель не повинні залежати від голови колгоспу. Навчання в школі, крім початкових класів, має бути платним. Нині в дітей немає стимулу до навчання, а у вчителів — для ініціативи й творчої роботи.

І ні в якому разі школа не повинна перебувати на господарському, як дехто нині пропонує. Школа виконує замовлення держави, тому вона повинна фінансуватися тільки з суспільних фондів споживання.

В. ЯБЛОНСЬКИЙ,

вчитель фізкультури Великокечепівської неповної середньої школи.

МОНОЛОГ ДРУГИЙ

— На шляху вчителя ще багато перепон. Про його роботу повинні сказати кінцеві результати.

П. П. ДОРОШЕНКО, директор Петрокорбівської СШ:

— В нашій школі педагоги не відчують себе скованими. Всі питання ми вирішуємо спільно, і я завжди прислухаюсь до колективної думки. Проте сьогодні, на шляху демократизації навчально-виховного процесу і управління народною освітою, робота вчителя багато в чому ще залежить від директора, завуча, райвно.

Вчитель повинен бути вільним у своїх діях. Відвідування уроків — це анахронізм, це приниження гідності вчителя. Контролювати роботу педагога повинні учні, батьки, громадськість села та найбільше про все скажуть його результати.

Потрібно зробити так, щоб учні самі вибирали собі вчителя і школу, де б вони хотіли навчатися. На жаль, у селах такої можливості немає. Але учням треба надати право вибору навчальних предметів.

Розкрити вчителя, дати можливість повністю розкритися кожному учневі — оце і є, на мою думку, демократизація навчального процесу.

МОНОЛОГ ТРЕТІЙ

— Працюємо без паперів, бо вони не допомагають, а тільки заважають у роботі.

Альона БУЙВОЛЕНКО, голова учком Петрокорбівської СШ:

— Роботу учком пам'ятаю ще з 4 класу, відчутно була його робота в школі. Тоді його очолював Сергій Бідний. З тих пір учком удосконалював свою роботу, заявляв про себе все рішучіше й наполегливіше. Сьогодні під його контролем робота 5 комісій. Чергування по школі повністю лежить на нас. В суботу на засіданні підбиваємо його підсумки, а в понеділок на лінійці оголошуємо про їх результати.

Працюємо у співробітництві з педколективом, іноді окремі засідання проводимо без вчителів, але потім повідомляємо про своє рішення педколективу.

Слід сказати, що педагоги школи останнім часом надають нам більше самостійності, враховують наші побажання та інтереси. Оце і є конкретні елементи демократизації в нашій школі. Правда, є одна й невирішена проблема, яка стоїть перед членами нашого учком: як зробити, щоб кожен учень був активістом, щоб брав участь не тільки у деяких, а у всіх заходах, що проводяться в школі? Може підкажете нам, ровесники?

ОЙ ЩО Ж БУЛО? МО', НЛО

Чули, читали про те, що невідомі літаючі об'єкти з'явилися у небі Пермської області, чи то над Києвом, чи пак і над Кіровоградом. А от щоб над Новгородською — повірити важко. Та все ж...

— Двадцять четвертого липня відсвіта відозив я свого зятя на рибалку до Спільненського ставка, — розповідає житель Новгорода Василь Максимович Іщенко, — напередодні ввечері дощ був, а відтак трохи забруднив машину по ґрунтові. Отож, повертаючись додому, при виїзді на дорогу Інгуло-Кам'янська — Новгородна, зупинився, виїхав з машини, ноги об траву витираю, аж дивлюсь — сонце котиться по небу. Остопів: хіба ж сонце сходить з півдня? Придивився ближче. Небом рухалась велика, правильної форми куля, кольором схожа на призахідне червоне сонце. Дивитися на неї було легко, хоча вона ніби вся сяяла. По діаметру знизу вгору кулю оперізувала смугаста вузька полоска, а по боках були такі ж чорні два кільця. Від літаючого об'єкта линув шум, схожий на шум крил птаха при польоті, або на шум кондиціонера. Я сів у машину, і на великій швидкості поїхав. Але куля зависла над мною на висоті 100—150 метрів і не відставала. Я знизав швидкість, об'єкт — теж. Так ми «іхали» кілометрів з шість. А потім, на окраїні райцентру, «гостя» звернула праворуч і покотилась небом. Микола Григорович Мельник: «Вийшов я ранком 24 липня на подвір'я, і якимсь знічев'я глянув на небо. Відліни побачив, як метрів сто п'ятдесят над землею плавно рухалась червониста куля, метрів, може, до трьох у діаметрі, зі швидкістю приблизно до ста кілометрів».

Ще цікавіша пригода трапилася з жителем райцентру Клавдієм Петрівком Буховенком: «Ми, доріки, встасмо до роботи рано. Десь у кінець червня, як завжди, о четвертій ранку вийшла я на роботу. По дорозі забігла до невідомки, щоб та не проспала. Постукала у вікно їй, та й пішла наапростець, через поле, щоб швидше. Йду, чую, ніби хтось зовсім близько велосипедом їде. Іду собі спокійно, думаю, це невістка наздоганяє мене. Аж тут раптом світловий промінь ніби пронизав мене з голови до ніг. Злякалася. Стала і якимсь інтуїтивно зрозуміла, що світло линуло згори. Подивилась, побачила червонуватий шар, схожий на м'яч, який з мить висів наді мною, а потім «пішов» на схід. Я дуже злякалася, довго не могла прийти до тями. А коли вдома розповіла — не повірили».

Так що ж це було? Чи янсь аномалія, чи справді НЛО? А може це хтось останнім часом спостерігав та ні явища? Повідомте про це.

К. КОВАЛЬЧУК.

ЗАЛИШИЛАСЯ В СЕЛІ

Чомусь склалося так, що після школи молоді здебільшого старяться в місті, а в селі залишаються лише одиниці.

Ірина Діхтар росла в багатодітній сім'ї. Батько — механізатор, мати — техробітниця в школі. Двох дочок і двох синів виростили-виховали вони. Дочка Люба живе тепер в Кіровограді, син Микола — в Інгуло-Кам'янці, працює там водієм. А найменші дівчатка Ірина й Валерія, залишилися після школи в рідному селі. Валерія одержав в учкомбінаті права тракториста III класу, працював у батька помічником комбайнера. А потім вивчився на водія. Вже рік як перебуває на службі у Військово-Морському флоті.

Після школи Ірина вивчилася на бухгалтера. Вийшло так, що нікому було очолити Новомирополітське сільське відділення зв'язу. Запропонували їй. Подумавши, дівчина згодилась. І ось вже другий рік працює на цій посаді. Її роботою задоволені односельці. Комсомолка Ірина Діхтар сумлінно виконує свої обов'язки. А це свідчення того, що і в селі можна знайти своє щастя й роботу до душі.

Р. ЧЕТВЕРТАК,
голова жіночої ради.

РАБ ЧИ КНЯЗЬ?

Живуть Еркенови серед поля у вагончику. Зовсім недавно туди провели світло. Навкруги вагончика га-сають поросята, є собака, кіт, кінь, лоша, корова. Па-горб збігає до ставка. Старшу дочку, Наталочку, батько возить до школи в сусіднє село, Руслан цілий день ганяє «по двору». «Двору» як такого ще не-має. Тільки дерев'яні са-райчики для поросят, купи щегли, з одного боку — лісосмуга, з іншого — во-да, тут — город, там — безмежжя.

Хто ж вони такі, ці Ер-кенови? Сучасні орендари, вигнанці, диваки, шукачі романтики? Вони хочуть бути хазяями.

І. Скільки разів, стоячи в черзі, доводилось чути оте: «Ех, немає хазяїна... Те пропаде і те пропа-де...». Власть дуракам у ру-ки попала. А де ж він той хазяїн? Хто ним стане? І хто гарантує тому сміли-во реалізацію його проє-кту?

Сашкового діда розкур-чили. За те, що мав лишню десятину землі. За те, що трудився на ній вранку до вечора, за те, що й спати лягав на поро-зі й не роздягаючись, щоб якомога раніше вийти до корівки, за те, що не тер-пів чужого указу в своєму господарстві, за те, що зневажав ледацюг і п'я-ниць. За все це сім'ю з хати вигнали, речі пороз-бирали ті, хто трапився на розор, клуні й засіки по-трощили. Пережив дід сталінські табори. Здоров'я втрапив, але господарстві своєї не позбувся. До ос-танніх своїх днів пасіку доглядав, забезпечував сво-їх онуків, що розсіпались по Далеких Сходах та Мол-давіях, медом. Картоплю щороку засаджував вели-чезний город і збирає її по останньої малесенької, — горошинка, картоплини-ти потрібні були б таким ді-дам, якби їх не поламали та не понижили (а скіль-ки їх було — тисячі і ти-сячі, не то, що Україну — світ би прогодували!) сту-денти чи депутати на під-могу? Дід, коли вже геть немочний був, то збирав картоплю, — рачкуючи по городі, а на штани, щоб не протиралася на колінах,

нашивав великі шкіряні латки.

Де вони ті діди? Лежать в нашій землі, а ми ходи-мо по їх праху та навіть хреста не поставимо. Скіль-ки ще душ розстріляних, померлих від голоду не знайдуть собі пристанови-ща під святим Хрестом? Не ашануємо їх, не зга-даємо, не заплачемо тоді, коли світ весь схилється перед їх величчю та доб-рою. І все ждемо, щоб хтось дав нам «калбаси».

II.

А скільки, цікаво, мож-на зробити калбаси із 300 свиней? Еркенови збираю-ться самі доглядати і ви-рошувати не менше. До морозів їм треба ще збу-дувати ферму і хату. Ро-бота йде. Взяли вони в місцевому колгоспу імені Горького 50 гектарів зем-лі. У вічне користування з правом передачі.

Наташа, може, заміж вийде, поїде заїзди, а Ру-слан господарюватиме, — говорить Надія Іванівна. Чотирирічний Руслан, майбутній господар навко-лишньої землі, намагаєть-ся кинути собаці на голо-ву сірого агодованого ко-та.

За цю землю, батьки його, мусять платити подат-ок. Поки не розроблений земельний кадастр, кол-госп встановив довільну ціну — 500 карбованців за гектар. Перші роки податок не братиметься, а далі... Дали, Костянтин Хаджи-махмудович впевнений у цьому, збудують ферму, будуть вирощувати свиней, тож буде чим і розрахову-ватися. До речі, і вартість дороги, наспіваної шебенем до їхньої «садиби», і буд-матеріалів, записуються їм на рахунок... Багатьох, хто знайомиться із Еркеновим, вражає його впевненість у собі (і це незважаючи на стільки перешкод, прини-жених), бажання прецю-вати, бути хазяїном. Ерке-нов — карачаєвець. Мені доводилось бувати в його рідних краях. Холодно-кришталеві гірські річки, прозорі, аж на дні видно найменший камінець; ба-гаті, вікові ліси, дивні кві-ти, зелені чи сині озера, глибочезні ущелини і над-всім цим — снігові вер-шини, що ховаються в

хмарах у непогоду, і ви-блискують казковим сяй-вом у сонячні дні. Пам'я-таю, як у наш туристський табір приходили хлопці-карачаєвці і співали біля вогнища під гітару своїх пісень. Голоси їх у ті хви-лини ставали твердими, як сталь, очі блищали незна-йомим, відчайдушним і бо-лючим блиском. А співа-ли вони про Сталіна, який виселив їх народ з рідних гір, послав на загибель. Це вже зараз ми знаємо про страшні трагедії на-родів, яких виселяли з рід-них місць, не рахувались не те, що з долею кожної окремої людини — цілих націй. А тоді, в перший рік перебудови, не все ще було зрозуміло. Страш-но ставало від тих пі-сень, аж мурашки біга-ли по спині, могли ми не розуміти до кінця їх змісту, але всім нам — і українцям, і білорусам, і грузинам, і росіянам було близько страждання зне-доленого народу карачає-вців-черкесів.

Дід Костянтина був кня-зем у Карачаєвську. Ре-пресований, висланий. Онук не забув вільного духу.

III.

...Із Миколою Петрови-чем Кушем подружжя Ер-кенових познайомились ви-падково. Жили й працюва-ли в Новгородківському районі, щось неполадили з директором господар-ства, де працювали, їхали в місто, а Микола Петро-вич підвіз їх, по дорозі розговорились, голова (а ним виявився М. П. Куш), запросив у своє господар-ство. Так вони потрапили в село Малинівку Петрів-ського району. Дали їм колгоспний будиночок. Впорядкували його, обм-лювали, квітами обсиди-ли, лебедів у ставку розвели... Надія Іванівна працювала завскладом, Костянтин Хад-жи-махмудович водієм. Отак би й жили, як люди, та ні — захотіли хазяїну-вати. Тоді тільки почала впроваджуватись оренда. Взялися доглядати 11-ро-звиней. Здали колгоспові як належить, з приростом ваги, навіть районна газе-та про них писала. Наступ-ного року захотіли взяти вже 30 голів свиней. Еко-номісти підраховали, вихо-

дило, що матимуть близь-ко 5 тисяч прибутку. Але голова сказав: «Можє не вийде, спробуй спочатку на колгоспній фермі». Від-працював місяць, ніби все нормально. Але економіс-ти провели ще один роз-рахунок — на цей раз вже виходило, що Еркенови матимуть збитки. Подав заяву Костянтин Хаджи-махмудович з проханням надати йому землю. Збо-ри уповноважених колгоспу постановили відмовити Ер-кенову... наданні 10 га землі, так як це невигідно для господарства, а К. Х. Еркенов не виклав кон-кретних планів...». Вже то-ді, на зборах хтось сказав, ніби між іншим: «Не ко-чемо бути рабами в Ерке-нові!». Ця образлива фра-за звучала на повен го-лос на інших зборах упс-нованих, десь через мі-сяць після перших. Ті збори постановили таке: «Враховуючи рвачке став-лення сім'ї Еркенових до громадського господар-ства, порушення статуту колгоспу, прогули, пору-шення правил соціалістич-ного співжиття, відмовити Еркенову в наданні поруч-ництва на одержання кре-диту в Петрівському від-діленні Агпропромбанку (Костянтин Хаджи-махму-дович хотів взяти кредит, щоб будувати ферму на тій землі, яку просив у колгоспу — С. О.) та ви-ключити К. Х. Еркенова та Н. І. Приходько (дружина Костянтина) з членів кол-госпу і зобов'язати їх ви-селитися з колгоспного будинку. Просити партійні і радянські органи не роз-глядати скарги від Ерке-нова, як наклепницькі».

Еркенови не знали, що їх збираються виключати з колгоспу. Але поголос по селу вже пішов. Не всі люди вважали так, як ав-тор тієї страшної фрази «Не хочемо бути рабами Еркенова!». Багато хто співчував; писали й листа колективного, але застряг він у якихось архівах. Смі-ливості вистачило протес-тувати раз, боролися далі Еркенови самі. Петрів-ський районний народний суд визнав рішення збо-рів незаконним і відновив Еркенова та Приходько членами колгоспу. Вини-

кало на суді питання, чо-му виключили з колгоспу Н. І. Приходько. Відповідь була така (все це запро-тоцьовано і відображе-но в рішенні суду): «...при-водом для її виключення з колгоспу стало те, що вона є членом сім'ї Ерке-нова». Ну як, далеко вте-кли від сталінських 30-их?

Еркенових відновили в членах колгоспу, але йти просити роботу вони бу-ли змушені до того ж Ку-ща. Микола Петрович, на цей раз, вважав, що Кос-тянтин Хаджи-махмудович здатний лише обкошувати траву навколо стовпів, більш кваліфікованої і по-трібної роботи в кол-госпі для нього не знай-шлось.

Під час усіх цих судів, розборів, Еркенови три-мали 4-ро свиноматок і 40 поросят (ферму ж свою хотіли мати), тож за кор-мами доводилось їздити в сусідні колгоспи, бо у Ма-линівці їм було оголоше-но ніби блокаду. Одна жінка, яка насмілилась прийти до Еркенових, му-сила переодягатись у чо-ловіка, щоб ніхто не апи-знав і темнішим добиратись до двору Костянтина.

IV.

Можє й здалось би Ер-кенови, але знайшлися ті, хто зрозумів, підтримав і морально, і матеріально. Це начальник тресту «Дні-проспецбуд» Криворізько-го управління гідроспец-буду Ф. Д. Лобов. Отож, тепер Еркенови господарі. Празда, ще будуватись і будуватись, знову ж, тре-ба допомога. Але знахо-дить її Костянтин Хаджи-махмудович не в Кірово-граді чи Долинській, а зно-ву ж, у Кривому Розі. Чи їм свиняче м'ясо не тре-ба, адже, коли буде фер-ма, Еркенов буде прода-вати його в першу чергу, туди, звідки мав допомогу.

Дивний він, цей Ерке-нов. Працював би собі во-дієм у колгоспі, щось би заробив, щось би вкрав, щось комусь підвіз, то й мав би. (— Ми ходили дозво-ляти, тут по-сусідству якась птахоферма, — розповіда-ють Еркенови, — діло бу-ло ввечері, вже геть стем-ніло. То скільки ми там чекали, поки нас з'єдна-ють, то стільки люди без

упину й носили мішки — тягли все, що можна).

— Я не розумію, чому так люди настроєні, — го-ворить Надія Іванівна, — ми ж їм ліземо до влади, чи десь у міністри, саму чорну роботу хочемо ви-конувати.

А роботи, справді, дуже багато. Як глянеш на той голий степ, гори каменю, плити, поросят, що біга-ють навколо і вагончик, то аж страх бере — холоди ж ідуть. Будуватись треба. Скоро опорос почнеться (а, може, вже й почався). 30 свиноматок будуть по-роситися... Але Костянтин Хаджи-махмудович, могут-ний, високий чоловік, твер-дий, як кремій: «Буде ха-та і ферма через місяць. Страшніше пережили. Ро-бота його не лякає. Від-штовхує загроза принижу-ватись, гнути перед кимось спину (голова каже: «По-мий мені машину і нака-чай скати»). А чого це я бу-ду йому робити? Сам має руки».

— Якщо навіть та люди-на, яка мені сьогодні до-помагає, — каже Костян-тин Хаджи-махмудович, — вимагатиме колись відме-не, щоб я принижувався, я не стану цього робити і достойно відповім їй.

Такі люди дуже не по-добаються деяким началь-никам, які хотіли б почу-вати себе князями у своїх володіннях, а підлеглі от-же, раби. Еркенову ж біль-ше подобається така си-стема стосунків, коли кож-на людина має своє до-стоїнство, праця, працює, і тим самим приносить ко-ристь і собі, і суспільству.

— Я впевнений, що кол-госпи людей не нагону-ють, — говорить він. Там люди не думають про ко-гось, тільки про себе — як би собі ураати, акрати, а там хай як буде, так і буде.

З Еркеновим можна й не погодитись. Але поки що поліції продовольчих магазинів асе більше й більше пустіють...

Весною Еркенови поле не засівали, лише город посадили. Сіятимуть ози-мий ячмінь і пшеницю. Дай же, Боже, карачаєвцю Еркенову щасливого засіву на українській землі.

С. ОРЕЛ.

Долинський район.

КАРТАСІЯ

(Продовження. Поч. у №№ 29—35, 40, 41).

Набухлий укус та укус «нораль і перл» роблять зав-ше лише на лівій щоді, де сліди від нігтів та зубів вва-жаються оздобами.

Жінці дають зрозуміти, що її хочуть, залишаючи на предметах сліди нігтів або зубів — на тих, котрі вона носить чи просто її; на прикрасах чола та вушних, бу-кетах квітів, листах бетелю і тамалі.

А ось вірш на цю тему:

«Колі коханець відчутно гризнув любов, вона має з удаваною злістю гризнати його вдовіч сильніше». Там за крапку віддають низкою перлів, а за низку — роз-дертою хмарою.

Якщо жінка надто збуджена і в любовнім шалі затіє щось на зразок сутинки, капає коханця за волосся, тягне його голову до себе, цілує нижню губу, а закриш-ши очі, несамовито кризе все його тіло.

Колі коханець при денному світлі привселюдно по-каже їй якийсь слід, залишений нею, вона має на це вибукнути сміхом, повернути голову в його бік, ніби прагнути вилягти, а згодом з ображенням виглядом са-мі показати його сліди. Колі двоє коханців так чинять, їхня неослабна жага триває віки.

АПЕНДИКС ДО РОЗДІЛУ 4

Про пестощі говорить Овідій, «Елегії»: «Оскільки ти гарна, я не маю нічого проти того, щоб ти побудила, але хай я про те не відаю. Май безгіршну лиш та, котра може це заперечити. Май принаймні ширий намір вдавати невинну. І навіть не будучи нею, здайся мені такою і викличеш довіру. Для розпущення є відповідні місця; наповни їх духовною розпущеністю і позбудишся фальшивого сорому. Вийшовши звідти, спершу опануй збочення і залиш провини в ліжку».

А вже там не соромся скинути з себе легку туніку, що прикриває твої поводи, як і того, що коханець по-кладає своє стегно на твоє. Там хай його язик прослізне поміж твоїх пурпурових уст, а коханця хай набуде тисяч різновидів забав Венери. Не скупись ані на зойки, ані на відповідні слова, ліжко хай дрижить від любовних зухів.

Задбай отже про те, щоб я нічого не знав, дозволяю мені виявити неумудру довірливість.

Але чому волосся в тебе більше снігошанне, ніж піс-ля сну, а на шні — сліди від укусу?

Якщо ж я спіймаю тебе на відвертій зраді, а обіймах іншого, все одно більше вірному твоїм словам, аніж власним очам».

КЛЮТНО МІЖ КОХАНЦЯМИ. ПРОПЕРЦІЯ, «ЕЛЕГІЯ»: «Але яку минулу несподіванку ти мені зробила вчора ввечері при запалених свічках. Я з насолодою слухав, як ти кричала і мов шалена розкидала прокльони».

От тільки чому, розпалена вином, ти відпихаєш стола і нестатно нидкаєш по мені напівпорожніми кубками?

Сміливо спій за моє волосся, ширябай лише нігтями прегарних рук, погрозуй, що висмалиш мені очі па-люючим факелом, шматуй одяг на моїх грудях, щоб їх оголоти. Поза сумнівом, це прояв правдивої гарячої любові».

Колі розгнівана коханка нидкаєтьс образами, скидає до ніг посав Венери, оточена громадою бранців, міряє вулиці, мов та шалена ванканна, має дратівливі сні, повні привидів або зрештою обурюється на вигляд об-разу молоді дівчини — то все ознаки справжньої лю-бові, бо добре знаю ці тортури, що роздирають душу.

У почутті не можна бути певним, якщо воно не про-являється у помсті. Хай холодна коханка залишиться для моїх недругів. У той же час хай противники бачать слі-ди укусу на моїй шні, а синці хай свідчать, що живу зі своєю дівчиною.

Волю нарікати на неї або висловувати нарікання у свій бік, планати або бачити слези, ніж коли під час суперечки бугає вона стриманою у словах чи письмово висловлює те, про що не говорять вголос.

Не виношу спокійних слів, які ніколи не збуджують зітхання, завше прагну бути блідим від кохання до тієї, котра на мене гнівається.

Паріс знайшов нові приваби любові, коли під час війни за Елену міг торжествувати в її обіймах, Коли греки перемогали, а відважний Гектор противився, той подав від очей віз з Еленою затяту, зовсім іншу війну.

Я завжди боротимусь або з тобою, або з противника-ми за тебе. Спокій із тобою мені зовсім не потрібен. Ніхто не такий красивий, як ти. Зараз ти ще менше цим пишатися. Тішся, поки не потерпаш, що стало по-іншому.

А ти, котрий занунав сіть на наше ложе, — май віч-ного вітчимі і мачуху в домі: розпущено вкрадено в мене ночі ти мавш завдячувати не її коханню, а образі на мене.

РОЗДІЛ 5. РІЗНІ СПОСОБИ УДАРІВ ТА СЛАБКІ ЗОЙКИ, ЩО ІМ ВІДПОВІДАЮТЬ

Удар є різновидом пестощів. Любовний союз схожий на клотню як через тисячу розбіжностей між коханця-ми, так і через їхню схильність до суперечки.

Від жаги б'ють по таких частинах тіла, як: спина, голова, місце між грудьми, плечі, ягдана, стегна, боки. Б'ють верхом долоні, стиснутими пальцями, долонею або кулаком.

Колі жінка дістає удар — сичить по-різному і слабо кричить (в різновиді): звук Хін або Хіннара. Гучний

звук, що виражає злість — Станіта. Звук, що нагадує вуркотіння, — Нуджіта. Звук Пхут, Звук Пхат, Звук Сут. Звук Плат, Звук Пхут нагадує відголосок лускаючого бамбука, а звук Пхат — відголосок предмету, що падає до води.

Жінки викинують також такі слова, як «мамо», «батьку», а інколи волають на допомогу, висловлюють бажання розлучитися або схвалення.

До цього можна додати ще й інші відголоски, що на-слідують дзиччання бджіл, вуркотіння голуба, нування зозулі, крик папуги, цвіріньвання горобця, сичання гу-сана, голос нуріпки, крик павича.

Кулаком жінку б'ють у спину, коли вона сидить на колінах у мунчині. Вона має відповісти, едаючи при цьому гнів, видати звук вуркотіння чи ридання.

Під час тілесного злягання верхом руки наносятьс легкі удари між груді, примножуючи їх і прискорюючи в міру посилення піднесення аж до завершення; у цей момент чути звук Хін або інші звуки, що повторюють-ся, — попеременно або ті, якими у цей час віддають пе-ревагу.

Колі мужчина ударяє в голову жінки кінчиками з'єднаних пальців, видає звук Пхай, а жінка — вурю-тіння або звуки Пхат і Пхут.

Із початком поцілунків і інших пестощів жінка має постійно сичати. У момент підйому, якщо вона не при-звичаєна до ударів, не забуває повторювати: «Досить, досить, прошу припинити», а також волає по батьні й матінку, перемішуючи окрик вигуками, гучні звуки із плачем.

Під кінець злягання долонями міцно стискають груди, ягдану чи боки жінки, а вона в цей час сичить, мов гу-сак або кричить, як куріпка.

До ударів можна також зарахувати використання пев-них спеціальних пристроїв у деяких районах Індії, особ-ливо на півдні. Це нлин для ударів між груді, долотею для голови, протиначки щік (ними, очевидно, були тонкі голочки). Ватсяяна засуджує цей звичай як вар-варський та небезпечний і пригадує тлжкі наслідки, навіть смертельні, ним спричинені.

АПЕНДИКС ДО РОЗДІЛУ 5

Поведінка жінок під час тілесного злягання. Усі ці прийоми і пестощі є більше умовними, ніж природни-ми, зрештою, як усе, що роблять індуси. Янби певна баядерка (танцівниця і співачка) забула на Парині і вирішила там представитись, вона була б таким особ-ливим нуріозом, що неодмінно дослгла б успіху, став-ши модною через сміх, викинутий нею ж.

Поведінка, яку мають чи на яку пристають жінки в Європі під час злягання, звичайно дуже різна. Можна вирізнити три найхарактерніших типи: ті, котрі мовчать і прикривають очі; ті, котрі кричать і виявляють свої почуття і, зрештою, ті, хто через нервовий припадок блідніють і блюють.

(Далі буде).

ШКОЛА КАРАТЕ-ДО КІОКУШИНКАЙ

У 1969—1973 роках громадянин СРСР Олександр Іванович Танюшкін по обміну студентів проходив навчання у польському місті Кракові. В той час карате ще не було поширене і він був першим, хто встановив контакт з Краківською школою, якою керував Анджей Древняк. Не лише у Радянському Союзі, але і в Польщі був великий дефіцит інформації про карате-до, у тому числі й про кіокушинкай. Незважаючи на те, що краківська школа вибрала своїм напрямом кіокушинкай, сам стиль ще не сформувався остаточно.

О. І. Танюшкін у краківській школі виявився одним з перших його засновників. У 1973 р. А. Древняк встановив перший контакт з Європейською асоціацією кіокушинкай в особі її президента Люка Холландера. З цього часу почався постійний обмін інструкторськими кадрами Польщі та Голландії. З 1975 р. стали розвиватись міжнародні контакти радянської школи кіокушинкай, очолюваної О. І. Танюшкіним. Важливою подією стали приїзди у 1975 р. А. Древняка в Москву для проведення зборів, а також проведення у 1976 р. першої літньої школи кіокушинкай у Польщі, під час якої О. І. Танюшкін здав іспит на 1 дан.

У 1976 році сформувалась радянська школа кіокушинкай у масштабі країни. Вона охоплювала 60 регіональних центрів. Під керівництвом О. І. Танюшкіна стали регулярно про-

(Продовження.
Поч. у №№ 37, 38).

водитись літні школи, готувались учбово-методичні матеріали. Було проведено 4 всесоюзних чемпіонати. У 1977 р. радянські представники приймали участь у другій літній школі в Польщі, під час якої іспити на 1 дан здав керівник угорської школи кіокушинкай Іштван Адамі. З 1976 року у Польщі проводяться міжнародні турніри на приз Вавельського дракона, у яких приймають участь спортсмени з СРСР, Угорщини, Австрії, ФРН. З 1978 р. почала розвиватись школа кіокушинкай у Болгарії, котру у наш час очолює Костянтин Божилов. В останні роки традиція організації літніх шкіл переходить в Угорщину та Болгарію. Вони проводяться під керівництвом таких великих майстрів, як Л. Холландер, А. Вукт, Г. Коллінз та ін. З 1979 р. кіокушинкай набирає швидкого розвитку в Угорщині. Однією з міжнародних подій став Кубок Ояма, у зв'язку з чим Масутацу Ояма вперше приїхав у соціалістичну країну. Згодом авторитет кіокушинкай у Східній Європі значно зростається. Під керівництвом Іллі Іонеску розвивається ця школа у Румунії. Іонеску, як і названі лідери інших соціалістичних країн, свої перші знання одержав у Польщі.

У 1981 р. О. І. Танюшкін під час проведення літньої школи у Польщі в присутності Г. Коллінза здає іспит на 2 дан. У 1983 р. в СРСР Л. Холландер приймає екзамени на майстерські ступені у радянських спортсменів. О. І. Танюшкіну присуджується 3 дан, а його учням С. В. Степанову

(Свердловськ), Є. Н. Ісакову (Хабаровськ) та В. І. Слуцкеру (Москва) — 1 дан. Незважаючи на всі перепони, пов'язані з забороною карате СРСР у 80-ті роки, здорові починання усе ж таки прокладали собі дорогу. У 1988 році С. В. Степанов та його учень В. Клементьєв приймають участь в інструкторських зборах у Польщі та здають іспити відповідно на 2 та 1-й дани. У 1988 та 1989 рр. представники Пермського клубу кіокушинкай приймають участь у літніх школах та європейських турнірах в Болгарії, а у 1989 р. спортсмени з Свердловська та Пермі взяли участь у змаганнях на кубок Польщі.

На початку 1989 р. радянська школа кіокушинкай зі своїми регіональними філіями входить у склад Всесоюзного Центру вивчення східних єдиноборств при Філософському товаристві АН СРСР. У цьому році найбільш показовою і результативною є участь радянських інструкторів у літній школі в Польщі. Вона проводиться під керівництвом майстра з ФРН Інго Фрайера (5 дан), Анджея Древняка (4 дан) та О. І. Танюшкіна (3 дан).

Крім О. І. Танюшкіна у зборах прийняли участь 13 чоловік з Москви, Свердловська, Пермі, Хабаровська, Амурська, Куйбишева та Павлограда. Із 6 чоловік, котрі мали право здати на майстерські ступені, 5 пройшли іспити. Є. Н. Ісакову (Хабаровськ) був присуджений 2 дан; В. П. Фоміну та Ю. П. Хренову (Москва), О. О. Іпатову (Свердловськ), В. В. Пукасу (Амурськ), — перші дани.

У 1989 р. Танюшкін знову отримує підтвердження про те, що він є офіційним представником СРСР в Міжнародній організації кіокушинкай (відповідні повноваження і права він отримав ще у 1976 р., це підтверджувалося у 1983 та 1986 роках). Керівництво Європейської організації кіокушинкай у 1989 р. сповіщає про це Держкомспорт СРСР. Зараз радян-

представників різних рас, віросповідань, стилів мислення та життєвих укладів. Позитивний зміст сучасної школи, яка наслідує кращі традиції мистецтва Будо, повертає й наших співвітчизників. Безумовну цінність становить найочевидніше, що відрізняє кіокушинкай від багатьох інших шкіл сучасного карате — до виховання сильних бійців. Од-

ська школа кіокушинкай, очолювана О. І. Танюшкіним, набула всесоюзного значення, об'єднавши свої філіали у найбільших регіонах (включаючи центральну-європейську частину країни, Урал, Сибір, Далекий Схід та ін.) і продовжує зміцнювати свій міжнародний статус.

Сьогодні школа кіокушинкай привертає до себе

наче не просто сильних бійців, а людей, чий серця і розум відкриті й для глибокого осягнення інтернаціональних цінностей, і для дбайливого відношення до власних традицій. Цей інтернаціональний аспект школи відзначається Оямою, він стає реальністю сьогодення.

(Далі буде).

«ВОДНИК»
ПОЧИНАЄ ЖИТТЯ

На ознаменування Дня міста відбулося урочисте відкриття першого на Кіровоградщині фізкультурно-оздоровчого комплексу «Водник», який належить ПМК-37 тресту «Кіровоградводбуд» (начальник Олексій Олексійович Діденко, керуючий трестом — Володимир Михайлович Берещенко).

Завдяки ентузіазму керівників, котрих часто можна застати на спортивному майданчику разом з працівниками підприємства, ФОК був зведений у найкоротші строки. І 22 жовтня у подвійно святковий день була переізнана стрічка і вручений символічний ключ майбутній робітничій зміні.

Вітати будівників прийшли голова облспорткомітету Олександр Петрович Березан, представники комсомолу — завідувач відділом спортивно-масової роботи обкому ЛКСМУ (МДС) Юрій Петров, ветерани спорту, праці, учасники Великої Вітчизняної війни Тамара Федорівна Хомінська, Мілентій Олександрович Поляновський та ін.

Культурно-спортивну програму відкрили члени секції карате-до шотокан (тренер Віталій Миколайович Крижановський), потім виступили юні гімнастки абонементної групи, підготовлені тренером Марією Петрівною Овчаренко (ДЮСШ № 1). Ну, а змагання «Веселі старт» не лишили байдужими нікого з присутніх.

У турнірі юних футболістів перемогу святкували господарі, кульмінацією свята став фінальний двобій волейболістів «Водника» та «Зірки» (в/о «Червона зірка»). Команда «Водника» громадського тренера Леоніда Миколайовича Балабата у запеклій боротьбі з рахунком 3:2 одержала перемогу і зайняла 1 місце. III місце — за командою колгоспу «Україна».

Ну, а любителям більярда, настільного тенісу та плавання також не довелося нудуватися.

А вокально-інструментальний ансамбль під керівництвом Юрія Мокрухи підготував культурну програму.

В. БЕЗСМЕРТНИЙ.
Фото О. ГРИБА.

3 29 жовтня
по 4 листопада

понеділок

29 ЖОВТНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Фільм-концерт. 10.00 — «Єднання духу». 10.55 — Художній фільм «Разом». 12.00 — «Темп». 13.00 — Співають брати Приймани. 13.30 — Документальний фільм «Ой, на горі каліна». 16.00 — Новини. 16.10 — Звіт про обласну партконференцію. (Кіровоград). 17.10 — «Населенню про цивільну оборону». (Кіровоград). 17.40 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 1 і 2 серії. 11.10 — Футбольний огляд. 11.40 — «Орнаменти Усенської долини». Документальний телефільм. 12.00 — Грає

«НАРОДНЕ СЛОВО»

Це щойно утворена газета Кіровоградської обласної Ради народних депутатів.

Метою видання є широке висвітлення діяльності Рад, поширення об'єктивної інформації про політичне, економічне, соціальне і духовне життя в області.

Газета друкуватиме матеріали, які відображають думки і позиції з широкого кола проблем, оперативні повідомлення, читачські відгуки і листи, інші матеріали. Видання зорієнтоване на широке коло читачів.

Передплатуйте газету «Народне слово»!

Періодичність видання — 5 разів на тиждень.

Передплата ціна:

на 1991 рік — 12 крб.,
на півроку — 6 крб.,
на квартал — 3 крб.,
на 1 місяць — 1 крб.

Індекс 61106.

Литовський камерний оркестр. Диригент С. Сондецкіс. 12.30 — Час. 15.30 — ТСН. 15.45 — Малецький концерт. 16.00 — Прем'єра документального телефільму «Яного кольору мрія». 16.20 — А у хорі мій голос чутише. 17.00 — «Каштанка». Мультфільм. 17.30 — Дитяча година (з уроком французької мови). 18.30 — Час. 19.00 — Актуальне інтерв'ю. 19.10 — Ми і економіка. На шляху до ринку. 19.40 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 2 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Колаж. 21.45 — Авторське телебачення. Презентація нових програм. 0.45 — ТСН. 1.00 — «Петля». Телефільм. 1 серія. 2.05 — «Серцю милій край». Фільм-концерт. 3.17 — Концерт ансамблю народного танцю СРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 2 кл. Як звірі до зими готуються. 8.55, 9.55 — «Карелія». Фантазія-експромт. Науково-популярний фільм. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Наш сад. 10.35, 11.35 — Музика. 8 кл. С. Прокоф'єв. «Ромео і Джульєтта». 11.05 — «Мело, мело по всій землі...». Документальний фільм. 12.05 — Сеанс повторного телефільму. «Яли сходять сніги». 12.40 — Є. Светланов. Реперіод № 2. 17.00 — Концерт ансамблю танцю Туреччини. 17.30 — Прем'єра документального телефільму «Забуті боги». Фільм перший. «Земля і небо». 18.20 — «Жовтень». Мультфільм. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — «КОАП». Мультфільм. 1 серія. 19.10 — Телевізійний музичний абонемент. Скрипаль І. Поольман. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Волейбол. Чемпіонат світу. Чоловіки. Фінал. 21.45 — На сесії Верховної Ради СРСР. 22.45 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 23.45 — «Дош у чужому місті». Художній телефільм. 1 серія.

вівторок

30 ЖОВТНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Доброго вам здоров'я». 9.50 — Все про кіно. 10.50 — «Фарбований лис». Вистава. 11.40 — Шкільний екран. 11 клас. Українська література. 12.10 — Екран зарубіжного фільму. Художній фільм «Шлюб з виданими діями». 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Телефільм «Вузол зв'язку». 17.05 — Виступає фольклорний театр ім. В. Назарова. 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 2 і 3 серії. 11.05 — На концерті фестивалю «Московська осінь». В. Гевінсман. Концерт для скрипки з оркестром. 11.25 — Дитяча година (з уроком французької мови). 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. 13.00 — На чемпіонаті світу з шахів. 15.30 — ТСН. 15.45 — Мультфільми. 16.05 — «Фантастична тітонька». Художній фільм. 1 серія. 16.50 — «Мамонтові трави, або Буря в снігачі молон». Документальний телефільм. 17.20 — Здрастуй, музико! 18.00 — Життя серед озер. Із циклу «Як ми від-

починаємо». 18.30 — Час. 19.00 — Парламентський вісник Росії. 19.15 — Хвилини поезії. 19.20 — Недипломатичні бесіди. 19.40 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 3 серія. 21.00 — Час. 21.40 — На чемпіонаті світу з шахів. 21.55 — «Слово». Літературно-художня програма. 23.55 — ТСН. 0.10 — Музично-розважальна програма. «Тупіца». 1.25 — «Петля». Телефільм. 2 серія. 2.30 — Спортивна програма. 3.00 — «Народний артист СРСР С. Я. Лемешев». Документальний телефільм.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Дорога впадає у горизонт». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 2 кл. Хочу з тобою дружити. 8.55, 9.55 — «Є куток на землі...». Документальний телефільм. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Історія. 7 кл. Середньовічне місто. 11.05 — «Анна Ахматова. Листки з щоденника». Документальний фільм. 12.05 — «Дош у чужому місті». Художній телефільм. 1 серія. 13.15 — Концерт музичного фольклору РРФСР. 13.55 — Ритмічна гімнастика. 17.00 — «КОАП». Мультфільм. 2 серія. 17.10 — Телестудія міст РРФСР. «Варіації на тему». (Тюмень). 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — «Ці Пеле». Документальний фільм. 19.50 — Малецький концерт. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Гостро. 21.00 — Я вам заспіваю. III Московський фестиваль авторської пісні. 21.40 — На сесії Верховної Ради СРСР. 22.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 23.40 — «Дош у чужому місті». Художній телефільм. 2 серія.

середа

31 ЖОВТНЯ

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Для дітей. «Канал «Д». 10.45 — Циркова програма. 11.40 — Шкільний екран. 9 клас. Російська література. 12.10 — Художній фільм «Облаєні нандагаром». 16.00 — Новини. 16.10 — «День за днем». (Кіровоград). 16.30 — Шляхом оновлення. 17.00 — Звіт про сесію обласної Ради народних депутатів. (Кіровоград). 17.30 — «На кийський хвилі». Інформаційний випуск. 18.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На другій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На другій сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 3 і 4 серії. 11.10 — Прем'єра документальних телефільмів «Мері». «Сутинка». 11.30 — «На волю світу». Альманах. 15.30 — ТСН. 15.45 — Прем'єра документальних телефільмів «Петро Шелест. Роздуми». «Шоста заповідь». 16.15 — «Фантастична тітонька». Художній фільм. 2 серія. 17.10 — Хвилини поезії. 17.15 — Концерт ансамблю «Золоте кільце». 17.30 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 18.30 — Час. 19.00 — Діловий нуф'єр. 19.30 — Мультфільми «Мартин». «Іхав Ваня». 19.40 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 4 серія. 21.00 —

Час. 21.40 — Колаж. 21.45 — Музика в ефірі. Вибране. 22.10 — Футбол. Матч-бенедикт на честь 50-річчя «короля футболу» Пеле. Трансляція з Італії. 0.20 — ТСН.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Монрепо». Документальний телефільм. 8.35, 9.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 11 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 10 кл. Ч. Дарвін. Походження видів. 11.05 — «Теле-Ено». Журнал. 12.05 — «Дош у чужому місті». Художній телефільм. 2 серія. 13.10 — «Вище даху». Документальний фільм. 13.30 — «КОАП». Мультфільм. 3, 4 і 5 серії. 17.00 — Вертикаль. «Стригуни — Москва — Мілан». Документальний фільм. 17.30 — «КОАП». Мультфільм. 6 і 7 серії. 17.55 — «Американці в Росії». 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Виступає хор російської пісні «Веснянка» м. Климівська. 19.10 — «Лонго май — живи довго». Передача 1. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.30 — Театральна династія. До 90-річчя з дня народження М. Рижова. 21.40 — На сесії Верховної Ради СРСР. 22.10 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 23.10 — «Відпустка у вересні». Художній телефільм. 1 серія. 0.15 — Про заборонене. Із циклу «Інститут людини».

четвер

1 ЛИСТОПАДА

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Перлини душі народної. 10.00 — Телефільм «Сказання про Стандартград». 10.35 — Шкільний екран. 9 клас. Українська література. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Говоримо українською. 17.10 — «Господарем на землі». «Без поспішних рішень». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.40 — Музичний фільм «Перед концертом». 18.00 — Для дітей телекросворд. 18.30 — «Точна зору». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Депутатський канал. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Молодіжна студія «Гарт». В перерві — 22.00 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Прем'єра художнього телефільму «Яри». 4 серія. 9.50 — Футбол. Матч-бенедикт на честь 50-річчя «короля футболу» Пеле. 11.30 — Дитяча година (з уроком англійської мови). 12.30 — Час. 13.00 — Колаж. 13.05 — На чемпіонаті світу з шахів. 15.30 — ТСН. 15.45 — Прем'єра документального телефільму «Після комунізму». 16.05 — Музична скарбниця. С. Рахманінов. Симфонія № 2 мі-мінор. 17.05 — Веселі старти. 17.50 — «Пригоди Мюнхгаузена». Мультфільм. 1, 2, 3 і 4 серії. 18.30 — Час. 19.00 — До шістнадцяти і старші. 19.55 — Ти, земле, така одна. Творчий вечір композитора І. Лученка в Центральному концертному залі «Росія». 21.00 — Час. 21.40 — На чемпіонаті світу з шахів. 21.55 — Продовження творчого вечора композитора І. Лученка. 23.05 — За зведеннями МВС. 23.20 — Камера дивиться у світ. Росіяни в Парижі. Ведучий Д. Бірюков. 0.20 — ТСН. 0.45 — «Дні Турбіних». Телефільм. 1 серія. 2.01 — «Російський музей». Радянський живопис. 2.36 — «Все починається з любові». Фільм-концерт.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Мирне життя відставного майора». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 4 кл. Не заблукаємо у лісі. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Біологія. 8 кл. Чи можливе життя без комах. 11.05 — «Ефросинія Полоцка». Науково-популярний фільм. 12.05 — «Відпустка у вересні». Художній телефільм. 1 серія. 13.10 — «Бім, Бом і Вовк». Мультфільм. 13.30 — Співає Н. Чепрага. 13.55 — Ритмічна гімнастика. 17.00 — «КОАП». Мультфільм. 8 серія. 17.10 — Дерелерадіо Чечено-Інгушської АРСР. Програма Чечено-Інгушської студії телебачення. 18.10 — Грає Маргарита Федорова (фортепіано). 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — «КОАП». Мультфільм. 9 серія. 19.10 — «Лонго май — живи довго». Передача 2. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — «Відродження». О. Блок у Шахматові. 21.15 — П. Чайковський. Увертюра-фантазія «Ромео і Джульєтта». 21.40 — На сесії Верховної Ради СРСР. 22.10 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 23.10 — «Відпустка у вересні». Художній телефільм. 2 серія.

п'ятниця

2 ЛИСТОПАДА

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Концерт. 9.50 — Художній фільм «Спортлото-82». 11.20 — Концерт. 16.00 — Новини. 16.10 — Документальний фільм. 17.40 — Фільм-концерт. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 — «Гласність і КДБ». (Кіровоград). 18.30 — Для дітей. «До, мі, соль». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Червоної Кам'яниці — 250». (Кіровоград). 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Живе слово. Мова і духовна культура. 22.00 — Екран зарубіжного фільму. Художній фільм «Порочне коло». 23.20 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Слово». Літературно-художня програма. 10.35 — «Лощарик». Мультфільм. 10.45 — Очевидне — неможливе. 11.45 — «До шістнадцяти і старші». 12.30 — Час. 15.30 — ТСН. 15.45 — Виступає ансамбль «Росіянка». 16.35 — Історія. Закономірності і парадокси. В. Ключевський — історик, публіцист, громадський діяч. 17.20 — Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». «Прем'єра документального телефільму «Ангеле мій...». 17.50 — «Айболить і Бармалей». Мультфільм. 18.05 — Осінь. Таруса. Цветаєва... Літературна передача для старшокласників. 18.30 — Політичні діалоги. Галерея. 19.30 — Контакт-форум. 20.00 — «Від» представляє: програма «500», капітал-шоу «Поле чудес». 21.00 — Час. 21.40 — В уряді СРСР. 21.50 — Пісні Матвія Блантера. 22.10 — «Від» представляє: «Погляд». «Веді». «Ельдорато». «МТУ». У перерві — 23.45 — ТСН. 1.25 — «Дні Турбіних». Телефільм. 2 серія. 2.39 — «Анюта». Фільм-балет. 3.47 — «Кохані». Музичний телефільм.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Була б жінка Росія...». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 1 кл. День народ-

ження країни. 8.55, 9.55 — «Смисл мені сад». Документальний телефільм. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Музика. 7 кл. Російські народні пісні. 11.05 — Великобританія — сьогодні. Передача для тих, хто володіє англійською мовою. 12.05 — «Відпустка у вересні». Художній телефільм. 2 серія. 13.15 — «Портрет коханої жінки». Документальний телефільм. 13.55 — Співаюча бандура Остапа Стахива. 17.00 — «КОАП». Мультфільм. 10, 11 і 12 серії. 17.35 — 3 життя віолончеліста. Грає Р. Армонас. 18.30 — Час (з сурдоперекладом). 19.00 — Арена. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Колаж. 20.20 — Художня гімнастика. Чемпіонат Європи. 21.05 — Спорт для всіх. 21.20 — Співає В. Добролюбова. 21.40 — На сесії Верховної Ради СРСР. 22.10 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 23.10 — «Таня». Художній телефільм.

субота

3 ЛИСТОПАДА

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Фільм-концерт. «Ранок туманний». 10.35 — «Дитя миру». 11.05 — «Мазепа». Вистава. У перерві — 12.10 — Новини. 13.15 — «Спадщина». 14.00 — «Доброго вам здоров'я». 14.30 — Музичний фільм. 14.50 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм із субтитрами. «Сто солдат і дві дівчини». 16.25 — «Сонячне коло». 17.00 — Творчий вечір московського театру імені Маяковського. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Телеурнір «Сонячні кларнети». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Концерт. 21.55 — Художній фільм «Хочу зробити знайомство». 1 серія. 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Наш сад. 9.00 — Джерела. 9.30 — Партнер. Комерційний вісник. 10.00 — Людина. Земля. Всесвіт. 11.00 — Фільми режисера Б. Кімагарова. «Сказання про Сиявуша». 1 серія. 12.30 — Прогноз. 13.00 — 2 серія художнього фільму «Сказання про Сиявуша». 14.35 — Хвилини поезії. 14.40 — Політичні діалоги. Ситуація. 15.10 — У світі творин. 16.10 — Призери I Всесоюзного фестивалю телепрограм для дітей. 16.25 — Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна Італії — збірна СРСР. 18.25 — Мультфільми. 18.45 — Міжнародна панорама. 19.30 — Парламентський вісник Росії. 19.45 — Фільм-легенда. Презентація художнього фільму «Віднесені вітром». 21.00 — Час. 21.40 — На чемпіонаті світу з шахів. 21.55 — «Ангарамент». Програма за участю М. Задорнова. 23.30 — ТСН. 23.45 — Вечірнє музичне кафе. 1.10 — «Дні Турбіних». Телефільм. 3 серія. 2.11 — «Музика в театрі, кіно і на телебаченні». Композитор А. Петров.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Фільм — дітям. «Розумні речі». 1 і 2 серії. 10.25 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Вересень тридцять дев'ятого». 10.55 — ТВ про ТУ. 11.55 — Колаж. 12.00 — Теніс. Відкритий чемпіонат Парижа. 12.45 — Художня гімнастика. Чемпіонат Європи. 13.30 — Телепрограма «Сім'я». 14.30 — Відеоканал «Радська Росія». 17.00 — Контакт — форум. 17.30 — «КОАП». Мультфільм. 13, 14 і 15

серії. 18.00 — НЛО: неоголошений візит. 19.00 — Під знаком «Пі». Частина 1. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Під знаком «Пі». Частина 2. 21.00 — Час (з сурдоперекладом). 21.40 — Щоденник сесії Верховної Ради РРФСР. 22.40 — Під знаком «Пі». Частина 3. 0.10 — Нічний сеанс. Художній телефільм. «Пастна». Із циклу «Телефон поліції 110».

неділя

4 ЛИСТОПАДА

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 10.50 — Документальний фільм. 12.20 — Новини. 12.30 — Для дітей. «Здрастуй, хор». 13.05 — «Народознавство». 14.45 — Село і люди. 15.15 — «Ви нам писали». 16.00 — Служба солдатська. 17.00 — Концерт. 18.10 — Телеспортарення. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Надвечір'я». Передача для людей старшого віку. 20.30 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Візит до лікаря. 21.20 — Реклама. 21.25 — Концерт. 21.50 — Художній фільм «Хочу зробити знайомство». 2 серія. 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (І програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — 3 ранку раненько. 10.00 — На службі Вітчизни. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Здоров'я. 13.15 — Музичний кіоск. 13.45 — Призери I Всесоюзного фестивалю телепрограм для дітей. 14.15 — Зустрічі на німецькій землі. 15.15 — Сільська година. Панорама. 16.30 — У світі казок і пригод. Художній фільм «Золотоволоска». 18.00 — Роздуми після конкурсу. Про I Всесоюзний конкурс молодих артистів — виконавців народних танців. 18.35 — Прем'єра художнього телефільму «Травневий сніг». 19.45 — Пісня-90. 21.00 — Час. 21.40 — Про просте і вічне. 21.55 — Фотокурс «Земля — наш спільний дім». 22.00 — Прем'єра лялькового телефільму-концерту «Малпек-шоу». 9 і 10 серії. (Великобританія). 22.50 — Футбольний огляд. 23.20 — Художня гімнастика. Чемпіонат Європи. 0.20 — «Весела вдова». Музичний телефільм. 1 і 2 серії. 2.39 — Знайомтесь, зарубіжний цирк.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — Вістнам, злітаючи дракон. 9.20 — Художня гімнастика. Чемпіонат Європи. 10.05 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 11.05 — «КОАП». Мультфільм. 16 серія. 11.15 — Відеоканал «Радська Росія». 13.45 — Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера Б. Галантера. «Останні ігри». «Остання зима села Вилегжата». 14.25 — Теніс. Відкритий чемпіонат Парижа. 15.15 — КВН-90. Зустріч команда Дніпропетровського університету і Донецького політехнічного Інституту. 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — Держтелерадіо Удмуртської республіки. Програма Іжевської студії телебачення. 18.30 — Кіносерпантин. Частина 1 і 2. У перерві — 20.00. Вечірня назва. 21.00 — Час (з сурдоперекладом). 21.40 — Кіносерпантин. Частина 3. «Страхи». Художній фільм (США). 23.50 — Теніс. Відкритий чемпіонат Парижа. Фінал.

О. ПЕРЛЮК

ФРАЗИ

Кого не розлинали — той не знає, що таке блаженство.
Ці дурні радяться з розумними людьми, а розумні радяться з начальством.
Рукописи не горять, але що можна зробити з їх авторами!
Щоб вийти у люди — треба бути вивком.
Вчення — світло, невчення — світле майбутнє.
Флагман вітчизняного ідіотизму.
Виявив їм високе довіря обрати себе.
Це у них СНІД, а нас ніхто не обстежував!

— Милий, у тебе вже чай захопив!
— Та спробуй відірвись від цього «Комунара»...
(ВІД РЕДАКЦІЇ. А «МК»-91 відволіче вас і від багатьох інших занять. Індекс — 61103, вартість на рік — 6 грн.).

А. ВИСОЦЬКИЙ Персональна

БАЙКА

В контору «Хижіврхсрум» забрів вовчесько, Бедмедю-заву поклонився низько.
І трудову поклав на пень дубовий.
Про пенсію пішла у них розмова,
У книжці тій за трудові відзнаки —
Численні нагороди і подяки.
Є запис унікальний про нього,
Що Вовк не нюхав і не їв м'ясного.
Його шанує не одна отара
Як знатного свого ветеринара.
Про те, як рятував хліви й кошари,
Закінчує писати мемуари,
Тож Косолапий зважив все детально
І пенсію призначив...
Щоб узаконити це і для порядку —
Поставив дату, підпис і печатку.
Як вийшов Вовк, то в хаші так надійно
Назвав Бедмедя теперешнім.
А сам зійцем на радість і на віху
Помер... від сміху.

СПАДКОЄМЦІ ВАНГИ НА УКРАЇНІ

На сцені Зеленого театру в Одесі виступали Кубрат Томов, Іван Іванов, Методій Губеров, Момера Пенчева. Щоб показати, як діє біологічна енергія, до кожного екстрасенса запросили по кілька глядачів. Таким чином, прямо на сцені виникла діагностична й лікувальна лабораторія.

Момера Пенчева, наприклад, розігнувши руками біополе пацієнтки, безпосередньо розглядає її мозок, центральну нервову систему, визначає гостроту зору, слух кожного вуха окремо.

Багато глядачів зібралось тут у надії на чудодійне зцілення. Але чуда на сцені так і не трапилося. Проте разом з діагнозом екстрасенси підказали кількість сеансів у місцевих цілителів, потрібну для лікування.

Закінчився виступ сеансом загальної біотерапії, коли складене поле всіх екстрасенсів було направлено на глядачів, які, виставивши долоні, відчули легеньке тепло та поштовхування. На жаль, болгарські гості констатували, що у багатьох глядачів порушення кров'яний тиск, у багатьох — діабет та інші хвороби.

Як же назвали ці люди про свої біоенергетичні можливості?

37-річний Іван Іванов три роки тому у стресовому стані почував слова: «Ти повинен лікувати людей». Вперше допоміг своєму синові, вилікувавши біль у животі та рану на коліні. Поклавши на неї руки, побачив, як через декілька хвилин вона почала загсовуватись.

Методій Губеров за фахом інженер-електрик з Старої Загори. Йому теж близько сорока. Декілька років тому, під час сильного землетрусу, він дуже злякався за дітей. І після цього щодня почали з'являтися больові хвилі від живота до голови, які не могли зняти ніякі лікарі. Іноді наставав повний параліч, перед очима з'являлося яскраве світло.

Довелося оволодіти цим приступом, коли біль тільки-но починався. За декілька місяців усе пройшло. Але Методій певен, що якби у молодості не займався спортом, то напевно чи це вдалося б.

Коли в молодшого сина прорізались одразу два зуби і він дуже кричав, то, приклавши долоню до голови дитини, Методій відчув легке поколювання в пальцях. Через декілька хвилин малюк заспокоївся й заснув.

Момери Пенчеві 27 років. Вона працювала бухгалтером там же, у Старій Загорі. Влітку 1987 року, коли до неї прийшли гості, вона раптом побачила людське серце. Люди, котрі були поряд, спокійно розмовляли, і Момера не злякалась. Потім часто бачила наскрізь навіть перехожих на вулиці.

Кожен з нас зараз час від часу задумується: хто ми такі, звідки та куди йдемо?

Професор Кубрат Томов вважає, що крім нас ніхто місце своє у світі визначити не зможе.

Майбутній вік стане віком люддинознавства. Буде створено багато апаратів, які імітуватимуть людське біополе. На всіх ступенях освіти вивчатиметься екстрасенсорика. А професор Томов уже зараз запропонував програму вивчення цієї дисципліни у медичних навчальних закладах.

Вчені вважають, що біополі людей створили біополе всього людства і всі ми, самі того не знаючи, стали єдиним організмом. Цей організм досяг силою біополів усіх людей критичного рівня, після якого починається збільшення числа екстрасенсорних сил, коли все більше людей знаходять у собі здібності сенситивів. Саме Болгарія разом з Індією та Мексикою вирізняються найбільшою кількістю екстрасенсів.

Чим це пояснити? Є різні гіпотези. Одне з пояснень — сприятливі космічні та геомагнітні умови. Згідно з іншим припущенням там, де найбільш порушена природна та суспільна рівновага, з'являється найбільше екстрасенсів. Та ще там, де сталося найбільше змішання народів. У Болгарії були східно-китайські племена та праболгари, греки й турки.

Яснобачення Ванги, цей світовий феномен, існує вже близько п'ятидесяти років. Вважають, що вона розмовляє з душами померлих, з тваринами, рослинами, що в неї є зв'язки з позаземними світами.

Професор Томов вперше почав вивчати її здібності у 1964 році. А коли у 1966 році створили інститут парапсихології і сугестології, де вивчали ефект Ванги та інших екстрасенсів, Кубрат Томов почав у ньому працювати.

Та в квітні минулого року у Пловдиві почала працювати центральна лабораторія біоенергетики, яка об'єднала зусилля лікарів-біофізиків, інженерів та філософів.

У цій лабораторії були перевірені й можливості Момери Пенчевої, Івана Іванова, Методія Губерова. Кожен з них має перелік хвороб, з якими йому найкраще вдається боротись.

Отже, на сьогодні у Болгарії більше прихильників екстрасенсів, ніж противників. У проекті закону про народне здоров'я їм присвячений спеціальний розділ, а в січні цього року в країні створено товариство екстрасенсів. Воно об'єднує також лікарів, вчених, філософів, журналістів, письменників, планує збільшувати кількість лікувальних кабінетів. Ціналяться болгарські цілителі й досвідом українських колег.

Т. ЛЕОНІДОВ.

Анекдоти

ВІД

Ерота

Поселилися в готелі англійці і француз. Француз англійця робить гімнастику і віджимается від підлоги. Француз йому спрощення:
— Сері! Здається, баба дівчина давно пішла.

Жінки поділяються: на дам, не дам і дамтансвам.

В зоопарку жінку хапав горилла, тягне на дерево, роздає їй... схиляє до спіджиття. Її чоловік це бачу-же спостерігає і на волювання перетувати незворушно промовляє:
— А ти йому скажи, що стомилася, в тебе голова болить...

Дружина повернулася з Африки і майже шоранку жаліється:
— Любий, мені таке страшне снилося, ніби рога того негра вродила.

Незабаром чоловік телефонує у пологовий будинок:
— Хто народився, негр?

— Так.
— З рогами!

— Ні.
— Ой, слава богу!

Познайомився хяспець з дівчиною. Завів у парк у темний кут і каже: — Знімай!

— Тю, дурна, я ж тебе не в туалет приєв. Обручки й сержки знімай!

Дівчинка грається у пісочку біля дитсадка. До неї підходить здоровенний есолоцюга, котрий щойно вишов з в'язниці, витягає її та й каже:
— Жити хочеш!!!
— Чи не з тобою, бєду-ре!..

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 28 ЖОВТНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Новий кулак люті». Бойовик. У головній ролі Д. Чен.
13.30, 17.30 «Червона спека». Поліцейський бойовик. У головній ролі А. Шварценеггер.
15.30 «Гремлени». Фантастика. США.
19.30 «Вонк звали його «комерем»». Комедія. США.
21.30 «Грецька смоковниця». Еротика. США.

ПОНЕДІЛОК, 29 ЖОВТНЯ

10.00 Мультфільми.

11.30 «Захопити живим чи мертвим». США. Бойовик.
13.30, 17.30 «Операція «А». В головній ролі Д. Чен.
15.30 «Войн і чаклунка». Казка.
19.30 «Близнята». В головній ролі Арнольд Шварценеггер.
21.30 «Смертельний друг». Фільм жахів.

ВІТРОК, 30 ЖОВТНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Кроул». Казка.
13.30, 17.30 «Операція «Б». В головній ролі Д. Чен.
15.30 «Вирати ніколи не рано». США. Бойовик.
19.30 «Зло, що творять люди». В головній ролі Ч. Бронсон.
21.30 «Найдовший ярд». США.

СЕРЕДА, 31 ЖОВТНЯ

10.00 Мультфільми.
11.30 «Шовк». США. Бойовик.
13.30, 17.30 «Ревучий вогонь». Японія. Бойовик.
15.30 «Пригоди мисливців за пригодами». США.

19.30 «Я — суд присяжних». Італія. Бойовик.
21.30 «Плоть і кров». Історична драма.

ЧЕТВЕР, 1 ЛИСТОПАДА

10.00 Мультфільми.
11.30 «Конан — варвар». У головній ролі А. Шварценеггер.
13.30, 17.30 — «Шоалін викликає на поєдинок німця». Гонконг. Бойовик.
15.30 «Вгору за течією річки». США. Комедія.
19.30 «Встигнути до опівночі». США. Бойовик.
21.30 «Пірати в ефірі». ФРН. Комедія.

П'ЯТНИЦЯ, 2 ЛИСТОПАДА

10.00 Мультфільми.
11.30 «Повернення Одиссея». Казка.
13.30, 17.30 «Повернення вісімнадцятих бронзових бійців». Бойовик.
15.30 «Діаманти і найманці». США. Бойовик.
19.30 «Смертельна зброя». 1 серія. США. Бойовик.
21.30 «Рекрути». США. Комедія.

СУБОТА, 3 ЛИСТОПАДА

10.00 Мультфільми.
11.30 «Руда Соня». В головній ролі А. Шварценеггер.
13.30, 17.30 «Точне попадання». В головній ролі Д. Чен.
15.30 «Сорок вісім годин». Бойовик.
19.30 «Смертельна зброя». 2 серія. Бойовик.

НЕДІЛЯ, 4 ЛИСТОПАДА

10.00 Мультфільми.
11.30 «Сталевий світанок». Фантастика.
13.30, 17.30 «Випробування для чемпіона». Гонконг. Бойовик.
15.30 «Сліпа люті». США. Бойовик.
19.30 «Останній незайманий в Америці». США. Комедія.
21.30 «Триматися до останнього». США. Бойовик.

Комсомольська організація та МЖК «Будівельник» тресту «Кіровоградбуд» висловлюють глибоке співчуття голові МЖК «Будівельник» Тетяні Кочушній з приводу смерті її матері Любові Степанівни.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМУ (МДС).

На українському мові.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда»

Газета виходить щосуботи

НАША АДРЕСА:

316050, МПС, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.

телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного, військово-патріотичного виховання — 4-66-79; культури, моралі та студентської молоді — 2-29-92; комсомольського життя та економіки — 2-04-84, 4-64-21; спорту — 4-64-21; учнівської молоді — 2-59-82; соціальних проблем — 4-66-79; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; чорноторської — 3-61-83.

Редактор

В. ІВАЩУК.